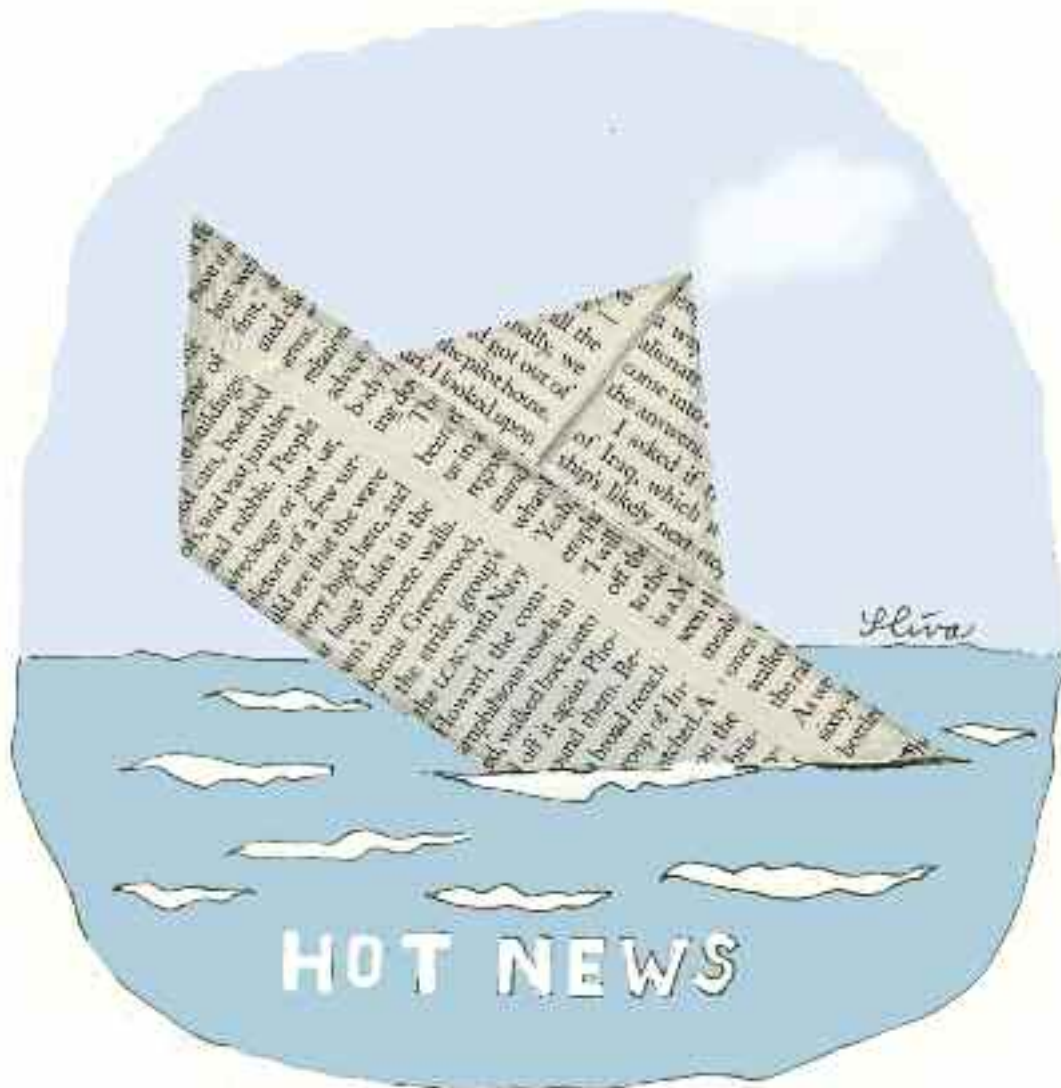

mediažurnál

Kresba Jiří Slíva

Téma

Mediální rady – příběh plný omylů

■ **Milan Kruml**

Na počátku všeho většinou bývá dobrý úmysl. A byl i v případě mediálních rad, regulačních orgánů, jejichž úkolem je udržovat pořádek v oblasti elektronických médií (a také ČTK, což je ovšem trochu jiný příběh).

Najdeme je téměř v každé zemi, někdy s většími pravomocemi, jinde s omezeními týkajícími se pouze jednoho ze segmentů trhu (například americký regulační orgán FCC se zabývá především volně vysílajícími stanicemi). Po formální stránce se tedy tuzemské rady od těch zahraničních příliš neliší. Proč tedy vzbuzují v podstatě už od svého zřízení tolik často emotivních diskusí?

Potíž je v tom, že ačkoli je jejich působení vymezeno zákonem, přesto zůstává dosti volný prostor pro způsob, jakým rady (tzv. velká - RRTV - a další dvě kontrolující chod veřejnoprávního rozhlasu a televize - Rada Českého rozhlasu a Rada České televize) své poslání naplňují v praxi. Ponechme stranou výtky vůči jejich činnosti, způsobené nezalostí zákona, a podívejme se na hlavní kritické připomínky. *Pokračování na str. 10*

Ze syndikátu

**Řídící výbor
(informace z jednání)**

Předseda SN ČR informoval ŘV o jednání s kolegou Zdeňkem Kučerou. Během jednání, kterého se zúčastnil i kolega Brůžek, si obě strany vyjasnily jednotlivé připomínky a náměty KVN. Jedním z přijatých námětů KVN je i to, že kontrolou a ověřením zápisů z jednání ŘV budou pověřeni 2 ověřovatelé zvolení z přítomných členů ŘV. Ověřovateli zápisu z tohoto jednání byli pak schválení kolegové Kučera a Kalina.

Předseda KVN Brůžek seznámil řídicí výbor s projektem zapojení SN ČR do Elektronického systému kontroly jakosti prací v reálném čase (Systém Qbook in real time). K podrobnější prezentaci projektu byl poté přizván Miroslav Stach, který odpověděl na dotazy přítomných. ŘV schválil účast SN ČR v projektu. Členové SN ČR budou moci systém využívat první rok bezplatně, v dalších letech si bude každý ze členů SN ČR hradit 1,- Kč za každý záznam, tj. 1,- Kč za registraci jednoho, libovolně dlouhého autorského díla – článku, fotografie, románu.

ŘV byl seznámen s přehlednou rekapitulací dosavadního průběhu a s aktuálním stavem dvou největších soudních sporů, v nichž Syndikát zastupovala (spor o mobilář), resp. stále zastupuje (spor o náhradu za „Pařížskou“) AK Mikš + Suk, a s aktuálním rozsudkem Nejvyššího soudu ve věci dovolání v cause „Pařížská“; v něm bylo našemu dovolání vyhověno a věc byla vrácena se závaznými pokyny k dalšímu řízení Městskému soudu v Praze. (Více viz text vpravo.)

ŘV schválil přidělení grantu KVN 20 000 Kč na pořádání 3. ročníku soutěže O nejinspirativnější středoškolský časopis s tím, že KVN bude hledat i jiné zdroje financování této akce, a pověřil kolegyni Sulákovou, aby připravila pro příští jednání ŘV aktualizovaný návrh zásad přidělování grantů. Dále ŘV schválil přidělení grantu 10 000 Kč Syndikátu novinářů Severní Moravy a Slezska na pořádání 5. ročníku soutěže pro mladé žurnalisty. Veškeré náklady mimo grant SN ČR hradí SN Ostrava z vlastních prostředků.

Vedoucí kanceláře SN ČR I. Kostíha informoval přítomné zástupce klubů a regionů o možnosti úpravy jejich regionálních, resp. klubových webových stránek, na nichž je přístup proklikem z webových stránek SN ČR. Úpravy zajišťuje autor syndikátních webových stránek pan Podjukl, kontakt: v.podjukl@seznam.cz.

ŘV vzal na vědomí, že péči o webové stránky Mediažurnálu převzala kolegyně Kateřina Kořínková.

red ■

Inzerce

**Geník inzerce
(platný pro rok 2011)**

Obálka 3. a 4. strana (plnobarevný tisk)	Vnitřní strana (černá+modrá)
celá strana 20 000 Kč	celá strana 17 000 Kč
1/2 strany 12 000 Kč	1/2 strany 10 000 Kč
1/3 strany 8000 Kč	1/3 strany 7000 Kč
1/4 strany 6000 Kč	1/4 strany 5000 Kč

V případě potřeby zajistíme grafické zpracování dodaných podkladů.

Dobrá zpráva pro Syndikát novinářů

Syndikát novinářů vede dlouhá léta spor o majetek s českým státem. Předmětem je náhrada za majetek převedený bezplatně na stát v roce 1967 – dvě budovy na pražských Vinohradech, které vlastnil. Tehdejší Svaz československých novinářů, právní předchůdce SN ČR, za ně získal do bezplatného užívání objekty v Pařížské ulici, právo k užívání však bylo v roce 2002 převedeno na Státní památkový ústav a SN.

Ze zprávy advokátní kanceláře Mikš + Suk, která SN ČR ve sporu zastupuje, seznamujeme se nejdůležitějšími fakty tohoto složitého a pro SN životně důležitého řízení:

Dne 12. 12. 2005 byla podána žaloba na zaplacení náhrady škody vzniklé Syndikátu novinářů v částce 302 mil. Kč. Rozsudkem OS pro Prahu 1 ze dne 19. 3. 2009 bylo rozhodnuto, že nárok žalobce, tedy SN ČR proti ČR – Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, je důvodný s tím, že o výši plnění a nákladech řízení bude rozhodnuto Konečným rozsudkem. Tedy soud I. stupně vydal tzv. **mezitímní rozsudek**. Proti tomuto rozsudku podal ÚZSVM od-

volání dne 2. 6. 2006, ve kterém se domáhal, aby Městský soud v Praze jako soud odvolací změnil rozsudek OS pro Prahu 1 a žalobu v plném rozsahu zamítl. Rozsudkem městského soudu v Praze ze dne 27. 10. 2009 byl rozsudek soudu I. stupně změněn tak, že žaloba s návrhem, aby žalovaný byl uznán povinným zaplatit žalobci 302 mil. Kč, **se zamítá**, a bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou dvou stupňů. Proti tomuto rozsudku bylo vypracováno dovolání dne 21. 1. 2010, které bylo společně se soudním spisem předloženo dne 12. 4. 2010 Nejvyššímu soudu ČR. Ve věci bylo dne 10. 8. 2011 rozhodnuto tak, že rozsudek Městského soudu v Praze se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu, jako soudu odvolacímu, k novému rozhodnutí.

Jde o mimořádně příznivou zprávu, neboť v případě, že by naše dovolání bylo zamítnuto nebo odmítnuto, zbývala by pouze ústavní stížnost a celá záležitost by se protáhla zřejmě o několik dalších roků.

red ■

Kresba Jiří Slíva

Obsah

Mediální rady – příběh plný omylů (Milan Kruml)	1	Rupert Murdoch (Adam Černý, Jaroslav Veis)	8
Hlavní události léta 2011	3	Nejmladší novináři (Jana Holoubková)	12
Volné novinářky v Brně (Andrea Sasínová)	4	Nový Týdeník Českobudějovicko	14
Vyblejskni Třeboň (Jana Holoubková)	5	Budějovický hokej (Jana Holoubková)	15
Univerzita Karlova nabídla zájemcům o žurnalistiku letní školy	6	Studenti v Polsku (Barbora Lapišová)	16
Za Jiřím Ješem (Miroslav Sígl)	7	Autorský zákon v teorii a praxi	17
		Žurnalistický slovník	18
		World Press Photo 2011	19

Tiráž

Mediažurnál, zpravodaj Syndikátu novinářů ČR. Vydavatel: Syndikát novinářů ČR, Senovážné nám. 23, 110 00 Praha 1. IČ: 00408123. Telefon: 224 142 455-6, fax: 224 142 458, e-mail: kancelar@syndikat-novinaru.cz, www.syndikat-novinaru.cz. Redakční rada: Adam Černý, Ondřej Aust, Jaroslav Veis. Redakce: Jaroslav Veis (šéfredaktor), Zdenko Pavelka. Grafická úprava: Jakub Tavarý. Tisk: Tiskárna Kleinwächter, Čajkovského 1511, 738 01 Frydek-Místek. MK ČR – E6301. Vychází 4x ročně, místo vydání Praha.

Hlavní události léta 2011

1. 7. Šéfredaktorem týdeníku Reflex se stal Ivan Hamšík. Ve funkci nahradil Pavla Šafra, který je od dubna ředitelem skupiny Blesk.

1. 7. Generální ředitelkou a předsedkyní představenstva vydavatelství Vltava-Labe-Press byla jmenována Jitka Bosáková, dosavadní členka představenstva a výkonná ředitelka firmy. Dosavadnímu šéfovi Miroslavu Pavlovi skončila k 30. červnu tříletá smlouva a přešel do dozorcí rady vydavatelství.

18. 7. Předloni v létě odvolaný generální ředitel Českého rozhlasu Václav Kasík vysoudil na instanci neuhrazený doplatek mzdy z října 2009, posledního měsíce, kdy byl v rozhlasu zaměstnán. Rozhlas se tím podvolil rozhodnutí soudu, který konstatoval, že Kasíkovi i po jeho odvolání koncem července 2009 náležel až do skončení zaměstnaneckého poměru plat, jaký pobíral jako šéf instituce.

28. 7. Veřejnoprávní rádio se po 17 měsících dočkalo konce provizoria. Generálním ředitelem Českého rozhlasu byl zvolen Peter Duhan, který rozhlas provizorně řídil od března 2010, po rezignaci svého předchůdce Richarda Medka. Bude ředitelem do léta 2017. Letos pětadesátiletý Duhan už rozhlas po listopadu 1989 jednou vedl – v letech 1991 až 1992 vykonával funkci ústředního ředitele tehdy ještě Československého rozhlasu. Nyní ve finálovém kole volby porazil ředitelku zpravodajských stanic Českého rozhlasu Hanu Hikelovou 6:2 na hlasy. Tendr nebyl regulérní: nemohl se přihlásit každý, neboť radní vybírali jen ze svých nominantů, navíc jeden z finalistů mohl kvůli dovolené dát projekt později.

Současnou vlajkovou loď Radiožurnál by měl podle Duhana vystřídat nový „národní okruh“ Českého rozhlasu, s šancí být do tří let nejposlouchanější stanicí v zemi: „Když sečteme počet denních posluchačů Dvojky a všech regionů, dostáváme se na číslo 900 000 posluchačů denně.“

4. 8. Šéfredaktorem týdeníku Ekonom je Ondřej Neumann, dosavadní zástupce šéfredaktora Hospodářských novin. Aniž vydavatelství Economia uvedlo důvod, Neumann vystřídal Evu Hanákovou, která Ekonom vedla od září 2007 a firmu opustila k 31. srpnu.

10. 8. Novým předsedou Rady České televize byl na dva roky zvolen dramatik a bývalý ministr kultury Milan Uhde. Čerstvý pětasedmdesátník, v politice před časem spjatý s ODS, byl jediným kandidátem. Při volbě dostal 12 hlasů z 15.

1. 9. Ředitel rádia Evropa 2 Petr Vladyka se stal programovým ředitelem televize Prima. Dlouholetý šéf rádia pro mladé má hlavně zvýšit sledovanost nových tematických kanálů Primy.

6. 9. Sněmovna potvrdila konec reklamy na ČT1, ČT24 a webu České televize. Od příštího roku zůstane reklama jen na ČT2 (výnosy půjdou do Fondu kultury) a ČT4 (výnosy mají jít

tabloidu. Deník se jí snaží přiblížit hlavní skupině svých čtenářů v hlavním městě.

16. 9. Televize Nova odvolala z funkce dlouholetou marketingovou ředitelku Miloslavu Novákovou. Důvody nesdělila. Nováková pro televizi pracovala od roku 1999, tedy od dob ředitele Vladimíra Železného.

21. 9. Generálním ředitelem České televize byl televizní radou zvolen Petr Dvořák, bývalý šéf TV Nova. Ve finále porazil Hynka Chudárka, donedávna výkonného ředitele hudební TV Óčko, v poměru 12:3 na hlasy. Šéf televizní rady Milan Uhde i odbory ČT to vítají. Mezi pěticí finalistů (tu radní určili 7. září z 32 kandidátů, kteří splnili formální požadavky) byl i ředitel ČT24 Roman Bradáč, někdejší marketingový ředitel Primy a pražského dopravního podniku Jan Svoboda a šéf Česko-německé obchodní a průmyslové komory Radomír Šimek. Nástupce Jiřího Janečka Dvořák nastupuje 1. října 2011, řídit ČT bude do 31. září 2017. Míni, že televize není v krizi ekonomické, ale programové, a změnit to potrvá nejméně tři roky.

22. 9. Bývalý generální ředitel Českého rozhlasu Václav Kasík vyhrál u Obvodního soudu pro Prahu 2 soudní spor týkající se ukončení jeho pracovního poměru v Českém rozhlasu. „Soud rozhodl, že výpověď je neplatná,“ sdělil Kasík ČTK. Rozhlasová rada Kasíka kvůli údajným chybám odvolala v roce 2009.

na výrobu sportovních pořadů). Do fondu kinematografie mají místo ČT nově platit komerční televize Nova, Prima a Barrandov 2 % svých ročních výnosů z reklamy.

6. 9. Příbramská firma Teleko zprovoznila další vysílač pro šíření digitálního rozhlasu v systému T-DAB, a to pro severní Moravu a Slezsko. Digitální rozhlas tak dosáhl k 2,8 milionu posluchačů, od dubna funguje v Praze a v Příbrami, od srpna i v Brně. Ve všech městech si mohou posluchači naladit programy Českého rozhlasu, křesťanské rádio Proglas a komerční rockové Gama Radio.

6. 9. Hospodářské noviny uvedly novou týdení přílohu o Praze; má 32 stran a je ve formátu

Připravila redakce serveru

Médiář.cz

Kresba Jiří Slíva

Z regionů

Volné novinářky v Brně

Občanské sdružení Hermés ve spolupráci se Syndikátem novinářů ČR realizovalo v loňském a letošním roce projekt Volná novinářka, redakce, rodina, který byl financován z prostředků ESF a státního rozpočtu. V rámci tohoto projektu byly uskutečněny kurzy určené ženám, které jsou ohrožené na trhu práce a chtějí se s novinářskou profesí lépe seznámit a najít tak lepší uplatnění. Tématem byla žena-volná novinářka.

Pro nás, účastnice kurzů v Brně, je tento pojem často zatím jen snem a kurzy cestou k jeho naplnění. Žádná z nás se totiž pro-

fesionálně jako novinářka neživí. Všechny však máme nějaké zkušenosti s psaním do médií, ať už to jsou literární weby, internetové stránky

pro děti, odborné časopisy pro chovatele psů, regionální noviny pro vinaře, časopisy pro ruskou menšinu, publikace o meditaci apod. Jak jsou různorodé naše články, byly jsme různé i my – různého věku, různě vzdělané. Našimi odbornými lektory byly šéfredaktoři novin, jazykoví znalci (ach ta čeština, má tolik úskalí), profesionální fotografové, kteří nás učili fotit kvalitně i s našimi „mýdlovými krabičkami“, právník a psycholog (ulevilo se mi, jsem chole- rik a mám na to nyní i potvrzení).

Je jasné, že absolvováním kurzů se nám neotevřely automaticky dveře do redakcí, ale já osobně jsem za jejich absolvování vděčná. Potkala jsem totiž fajn lidi, kteří mně sedli lidsky, profesně, nebo mě obohatili o své životní příběhy. A potkávat se s lidmi je na novinářině to nejhezčí.

Andrea Sasínová,
www.suplik.cz

Účastnice kurzu *Volná novinářka, redakce, rodina* převzali 3. srpna v Brně absolventské certifikáty.

Foto Naďa Mašková

Z regionů

Jihomoravští senioři stále aktivní

Jihomoravský městyš Pozořice, který slouží svou občanskou vybaveností i obyvatelům okolních obcí, leží blízko slavkovského bojiště vojsk tří císařů a je východiskem k návštěvě přírodního parku Říčky a chráněné krajinné oblasti Moravský kras.

Dne 14. září byly Pozořice cílem našeho jihomoravského Klubu novinářů-seniořů. Přijali jsme pozvání starosty Jaromíra Červenky na po-

zořickou radnici, kde jsme se detailně seznámili s tím, o čem jsme se zatím dovídali jen z webových stránek www.pozorice.cz (ty ke zhlédnutí nabízí více než 4 600 obrázků a 3 500 článků) nebo ze stránek tištěného Pozořického zpravodaje. Zaujal nás i bohatý kulturně-spoločenský život a udržování zvyků a obyčejů. Kdysi v Pozořicích slavivali o třetí říjnové neděli císařské a 11. listopadu martinské hody. Letos tam mají do-

konce hody troje – 17. září byly tradiční pozorické, 1. října babské v sokolovně a 15. října orelské v orlovně. Návštěvu Pozořic jsme zakončili opékáním masa u syna našeho kolegy, emeritního posledního šéfa brněnské redakce deníku Práce Jiřího Severy, a posezením u ohně na břehu rybníka. Ti, které od cesty do Pozořic odradily dešťové přeháňky, mohou litovat...

V říjnu zavítáme do rekonstruované a po několika desetiletích znovu otevřené funkcionalistické kavárny Era v Brně – Černých Polích, v listopadu se chceme zúčastnit otevření opravené, nákladem více než 92 milionů korun rekonstruované hvězdárny na brněnské Kraví hoře a v prosinci se miníme setkat s předsedou Rady České televize.

Helena Kupčíková

Z regionů

Vyblejskni Třeboň

Petra Bečková: Lodičky na Světě – vítězný snímek soutěže Vyblejskni Třeboň.

Do fotografické soutěže Vyblejskni Třeboň, kterou na začátku srpna 2011 vyhlásilo Informační a kulturní středisko města Třeboně

ve spolupráci se Syndikátem jihočeských novinářů, Hotelem Zlatá hvězda a Jindřichohradeckým deníkem, se přihlásilo celkem čtyřia-

čtyřicet autorů z celé republiky. Porotci to neměli vůbec jednoduché. Desetičlenná porota složená z profesionálních fotografů a pořadatelů soutěže pečlivě prohlédla dvě stovky snímků a na začátku tohoto týdne vyhlásila vítěze. Tím se stala Petra Bečková z Pelhřimova, která při prázdninovém výletě do Třeboně vypravila pár papírových lodiček na hladinu rybníka Svět, zmáčkla spoušť fotoaparátu a porota její snímek *Lodičky na Světě* vyhodnotila jako nejlepší. Autoři zaslaných snímků prokázali, že jim nechybějí nápady, invence a znalosti kompozice obrazu, že umějí pracovat s photoshopem, že fotí v RAW. Autorka nejlepšího snímku za své prvenství získala víkendový pobyt v Hotelu Zlatá hvězda v Třeboni. Víkendové pobyty v zařízení Města Třeboně patří za druhé místo Ondřeji Bartošovi za jeho fotografii *Západ nad Břilicemi* a třetímu Janu Millerovi za snímek *Balíky*. Soudek piva si z Třeboně odvezl za čtvrtý nejlepší snímek *Panorama* Pavel Pfauser a pátý Ondřej Pavel za *Seník*. Ceny převzali vítězové při Svatováclavských slavnostech v sobotu 24. září na treboňském náměstí.

Jana Holoubková ■

Kreslír Mediažurnálu

Jiří Slíva

Narozen 1947 v Plzni, od roku 1966 žije v Praze. Po ukončení studia na Vysoké škole ekonomické pracoval osm let jako sociolog a futurolog. Od r. 1979 je karikaturistou, ilustrátorem a grafikem ve svobodném povolání.

První kresbu uveřejnil v r. 1972, ilustroval více než 150 knížek, publikoval 11 alb kresleného humoru v Československu, ČR, Německu, ve Francii, Švýcarsku a v USA. Kreslil cartoons pro *Die Zeit*, *Die Welt*, *Stern*, *Wall Street Journal*, *New York Times*, *Nebelspalter*, *Los Angeles Times*, *Playboy*, *Le Monde Diplomatique*...

Jiří Slíva začínal jako autor aforismů a hravých veršů, které začal doplňovat jednoduchými kresbami. Brzy se však černobílé obrázky osamostatnily a jejich autor proslul kuriózně jako autor vtípů beze slov, které během své umělecké dráhy publikoval ve významných domácích novinách a časopisech (za všechny tý-

deníky jmenujme aspoň *Mladý svět*, za měsíčníky třeba kultovní *Těčko*). Od roku 1998 je karikaturistou týdeníku *Euro*. Postupně zde texty umístěnými v obláčcích nad postavami začal porušovat svůj dosavadní „beseslovný“ celibát. Velkým obloukem se tak vrátil k začátkům, když jeho aktuální glosy k ekonomice a politice mají blízko k někdejší aforismům. Slíva od časů *Dikobrazu* nesnáší termín „satira“ a svou humorovou tvorbu pro noviny bere spíše jako formu autoterapie (vlastně artterapie?), již reaguje na stálé ataky událostí z médií.

V r. 1981 začal vytvářet barevné litografie a od r. 1994 také lepty. Samostatné výstavy měl kupř. v Curychu, Budapešti, Sofii, Varšavě, Mnichově, Berlíně, Bruselu, Amsterdamu, Římě, Paříži, New Yorku, Vídni, Moskvě, Ottawě, Tel Avivu... a také v Praze a v Bratislavě. Byl mnohokrát oceněn na mezinárodních festiva-

Jiří Slíva jako čerstvý nositel Řádu bílé opice – 2007.

Foto archiv Jiřího Slívy

lech kresleného humoru, je zakládajícím členem *České unie karikaturistů* – a jako kytarista je od r. 1980 členem hudební skupiny českých grafiků *Grafičanka*.

Stalo se

Univerzita Karlova nabídla zájemcům o žurnalistiku letní školy

Katedra žurnalistiky Fakulty sociálních věd UK letos poprvé zorganizovala sérii tří prázdninových Letních škol pro mladé a začínající novináře. První z těchto týdenních kurzů od 25. do 29. července se věnoval základům psané a obrazové žurnalistiky.

Pedagogové katedry žurnalistiky zde vysvětlovali a frekventanti pak na vlastní kůži zkoušeli, co činí zprávu zprávou, jaké formální náležitosti by zpráva měla mít, jak napsat titulky či perex, jak fotografovat pro noviny a časopisy. Důraz byl kladen na etiku v žurnalistice obecně a v obrazové žurnalistice zvlášť.

Druhý kurz ve dnech 22. až 26. srpna se zaměřil na základy audiovizuální žurnalistiky. Po seznámení se s teoretickými a historickými východiskami rozhlasové a televizní žurnalistiky si účastníci kurzu v rozhlasové a televizní laboratoři Institutu komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK vyzkoušeli, jak napsat rozhlasovou zprávu, načíst ji na mikrofon, jak vést televizní rozhovor a jak vystupovat před televizní kamerou. Tento kurz zakončila exkurze ve studiích ČT24.

Rovněž třetí probíhající kurz ve dnech 29. srpna až 2. září využil technických kapacit kulturního rozhlasového a televizního studia v objektech Karolína pro nácvič praktických dovedností při výrobě televizního zpravodajství, přičemž tento kurz již předpokládal jisté zkušenosti z praxe místních a regionálních televizních studií. Atraktivitě kurzů prospělo, že se do nich zapojili nejen pedagogové katedry žurnalistiky Alena Lábová, Filip Láb, Martin Lokšík, Josef Maršík, Milan Šmíd, Ludmila Trunečková, Ondřej Trunečka a vedoucí katedry Barbora Osvaldová, ale také lidé známí z televizní obrazovky – Václav Moravec a Jakub Železný.

Na závěr kurzů frekventanti dostali certifikáty o úspěšném absolvování letní školy.

bo ■

Z ohlasů

Vážený pane Maršíku, žádal jste nás o zhodnocení týdne, který jsme společně strávili v letní škole. Tak se tedy pokusím něco sesmolit, než mi dojmy a vzpomínky na letní školu semele škola povinná a starosti ohledně maturity.

Většina studentů mého věku je vděčná za dva měsíce, během nichž (tady se to snad může, samozřejmě si pořád pamatuji, že v rozhlasu tohle napsat nesmím) mohou zapomenout na všechno, co se byt jen vzdáleně týká školy a vzdělávání vůbec. Já jsem ale naopak rád za ten týden, kdy jsem mohl chodit do školy i během prázdnin. Byl to týden nesmírně poučný a přinesl mi spoustu nových vědomostí, zkušeností i zážitků. Snad je to tím, že na rozdíl od našeho „všeobecného“ gymnázia, kde v počtu prosezených hodin suverénně vedou mnou nepříliš oblíbené přírodní vědy, se náš kurz zabýval tématy, která mě opravdu zajímají. To se samozřejmě dalo čekat, neboť bez zájmu o audiovizuální žurnalistiku bych se zřejmě na LŠ nepřihlásil.

Co se týče samotného průběhu kurzu – některé přednášky šly podle mě až příliš do hloubky v technických oblastech (fungování interne-

tu včetně historie, protokolů, zdrojových kódů; televizní vysílání a frekvence...). Neříkám, že to nebylo zajímavé, ale v případě pětidenního kurzu základů audiovizuální žurnalistiky bych pro příště věnoval více času té samotné žurnalistice, ať už po teoretické či praktické stránce. A hlavně té praxe by mohlo být více. Tři rozhlasové „relace“ ještě šly, před kameru jsme ale šli jen jednou. Chtělo by to následně rozebrat chyby, postavit nás do studia ještě jednou a porovnat výsledky. Pokud to však v plánu bylo a ustoupilo to exkurzi na Kavčí hory, nemám námitek.

Z teorie jsem ocenil zejména vaši velice poutavou přednášku o historii rozhlasu s dobovými ukázkami, stejně tak i ochutnávku amerického zpravodajství, kterou poskytl Václav Moravec. V oblasti praxe samozřejmě vítám zejména to nejdůležitější – co by to bylo za kurz audiovizuální žurnalistiky, kdybyste nás nenaučili napsat rozhlasovou či televizní zprávu. Velice poučné bylo slyšet (a posleze i vidět) sám sebe ve „vysílání“ – snad se mi jednou povede trochu se pokrotit.

A v neposlední řadě jsem samozřejmě vděčný za to, že jsem díky LŠ mohl navštívit fakultu, kterou bych jednou rád studoval. Takový protáhlejší den otevřených dveří, který mě přesvědčil o tom, že po maturitě chci mířit právě sem. Jak tak koukám na statistiky a úspěšnost uchazečů, bude to pekelně tvrdý oříšek. Týden strávený v RTL mě ale motivoval natolik, že pro to udělám všechno, co bude v mých silách. Snad se zadaří...

Děkuji za skvělý týden plný nových informací a zážitků. Doufám, že si své působení na FSV budu moci ještě o pár let prodloužit a že se tam opět uvidíme.

Michal Bělka ■

Kresba Jiří Slíva

Vzpomínka

Za Jiřím Ješem – prvním nositelem Ceny Ferdinanda Peroutky

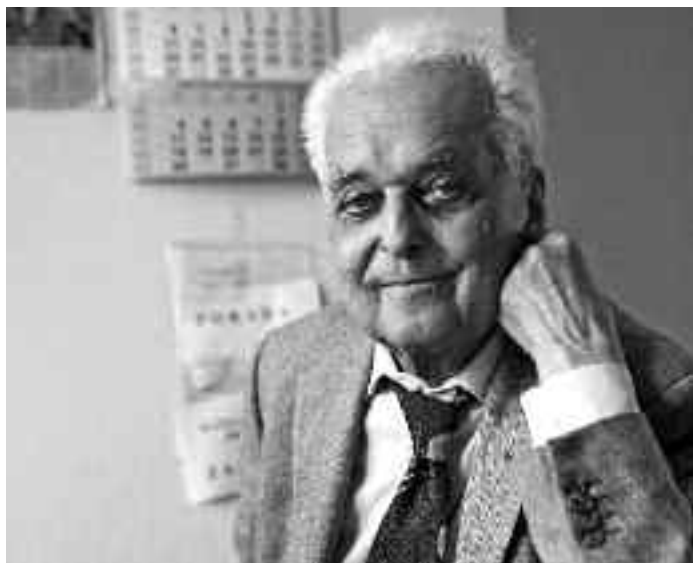
Jiří Ješ byl svědkem mnoha historických událostí, zejména v letech 1946 až 1948, kdy začal publikovat ve Svobodném slově, Svobodných novinách a Dnešku a kdy se jeho jméno brzy stalo populární. Píšu v minulém čase, protože Jiří Ješ (19. června 1926–20. července 2011) už nežije.

Byl to můj vrstevník; zatímco já pracoval v Mladé frontě, která původně usilovala ještě v tom uvedeném poválečném období o jakési sjednocení mládeže, národní socialisté a jejich význační členové Hubert Ripka a Prokop Drtina, členové vlády, podporovali rozvoj mládeže na svém politickém a stranickém základě.

Jiří Ješ byl za své postoje jako funkcionář tehdejšího Svazu vysokoškolského studenstva po únoru 1948 vyloučen ze všech vysokých škol, po následném pokusu o ilegální odchod z republiky byl v letech 1948–1949 a 1951–1955 vězněn. Po dalších sedmi letech podřadných prací se uplatnil jako koncertní pořadatel v Liberci, v Ústí nad Labem a posléze v Praze, což bylo vlastně jeho zaměstnání až do jeho odchodu do důchodu. Napsal o tom ve vzpomínkové knize *Co přines' čas*.

Od šedesátých let psal o kulturních událostech do krajského i celostátního tisku, zejména však přispíval do Československého rozhlasu (kromě krátkého období v roce 1968, kdy byl v Itálii a Německé demokratické republice). Jezdil jako čestný člen Společnosti Antonína Dvořáka v Anglii na její akce a ve Velké Británii strávil i čas listopadové revoluce v roce 1989. Po návratu do vlasti začala již jeho pravidelná rozhlasová spolupráce (*Dobré jitro* na stanici Praha a komentáře pro Rádio Svobodná Evropa). V roce 1991 byl navíc protokolárním úředníkem Kanceláře prezidenta republiky, v letech 1993–1998 byl členem a posléze předsedou Rady České tiskové kanceláře. V roce 1995 byl z novinářů prvním laureátem Ceny Ferdinanda Peroutky.

Kromě vzpomínkové knihy vydal také zlaté CD Českého rozhlasu *Naši prezidenti*, dále vyšly čtyři svazky výběru z jeho nadčasových komentářů *Výročí kulatá i nekulatá*, *Dialogy nad životem* a *Zamyšlení Jiřího Ješe*.

Jiří Ješ (1926–2011)

Foto Český rozhlas 6 – Vendula Kosíková

Zcela nedávno se Jiří Ješ zúčastnil našeho seniorského zájezdu do Tábora, kde jeho otec ing. dr. Štěpán Ješ byl od roku 1928 spolujednatel stavitelské firmy. Jiří nám tehdy ukazoval, na kterých stavbách se otcova firma podílela. Navíc byla pověřena ing. Václavem M. Havlem výstavbou většiny staveb nové pražské čtvrti Barrandov. S některými svými vzpomínkami se Jiří Ješ podílel také na vydání *Almanachu českých novinářů* (2008).

Miroslav Sígl ■

Nekrolog

V Torontu zemřela Věra Rollerová

Z kanadského Toronta přišla zpráva, že 31. července 2011 zemřela novinářka Věra M. Rollerová (*17. 3. 1940 ve Zlíně). Za počátek svého života s oblibou uváděla až datum 8. října 1979, kdy se synem překročila státní hranici mezi tehdejší ČSSR a SRN. Do té doby byla považována za nepřítele lidu, protože její otec byl od roku 1951 politickým vězněm. Přesto se jí podařilo vystudovat dálkově a večerně Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy, ale v praxi své vzdělání nemohla celá léta uplatnit. Po odchodu z vlasti získala nejprve v Bonnu status emigranta a vystěhovala se do Kanady. Začala ve Vancouveru jako uklízečka, z čehož výtěžila námět pro svou knížku *Každá česká ženská může přežít, pokud jí nevadí vysavače*. V roce 1986 už si jí všimlo Čs. sdružení v Torontu

(5000 km vzdáleného od Vancouveru), kde je vlastně mozek i „měsíc“ celé Kanady. Nejprve přijala práci manažera v Masarykově ústavu (v jedné z nejstarších exilových organizací; vznikla před 2. světovou válkou) a v roce 1990 převzala řízení exilových novin *Nový domov*, kde byla šéfredaktorkou až do roku 2007. Tehdy také obdržela Masarykovu cenu za svoji dlouholetou veřejnou činnost ve prospěch našich krajanů. Ale *Nový domov* přichází i do naší vlasti a od letoška je přístupný na internetu. Získala neuvěřitelně velké množství spolupracovníků a významných autorů, kteří nepřestali přispívat do tohoto časopisu ani po jejím odchodu na tzv. zasloužený odpočinek.

msg ■

Téma

Rupert Murdoch – v pasti vlastního úspěchu

■ **Adam Černý**

*Ten chlapík v dobrém, ale nejspíše ještě více ve zlém změnil britský tisk. Pozvedl k novému rozmachu skomírající list *News of the World*, ale nakonec ho letos v červenci musel takřka ze dne na den zavřít. Rupert Murdoch dokázal své novináře enormně motivovat. Jeho pověstné otázky „Tak, co máte pořádného na první stranu mých novin?“ se báli všichni od šéfredaktorů po elévy.*

Tlak na produktivitu a hlavně výjimečnost, exkluzivnost přiměl reportéry k dříve nevidaným metodám – od probírání popelnic před domy celebrit, což se dalo ještě v rámci zákona, přes platby policistům za důvěrné informace až po slídění v hlasových schránkách mobilních telefonů, kdy už o nelegálnosti nemohlo být žádných pochyb.

Kolik zaplatil popový zpěvák Elton John za květiny svému příteli nebo jaké vzkazy v textových zprávách či v hlasových schránkách nechávali pozůstatí a příbuzní britských vojáků zabitých či raněných v Afghánistánu či Iráku – vše šlo na titulní stránku s jediným zdůvodně-

ním „veřejnost má právo vědět“. Potíže Murdochových listů začaly narůstat, když se ona „veřejnost, která má právo vědět“ začala postupně dozvídat, jak se bulvární reportéři nebo jimi najatí soukromí detektivové k důvěrným a exkluzivním informacím dostávali.

Za bezskrupulózní snahou sehnat atraktivního sólokapra za jakoukoli cenu stojí i jedna málo známá okolnost. Podle Toma Rosenstiela z amerického Pew Research Center příjmy deníků ve Spojených státech závisejí ze 75 až 80 procent na inzerci, britské jsou mnohem více závislé na tom, co se každý den prodá na novinových stáncích. Mají-li si statisíce čtenářů každý den koupit svůj

list, musí každý z nich najít hned na titulní straně něco šfavnatého. Podobnost s tváří a obsahem českých deníků, které prodávají většinu svého nákladu v novinových stáncích, je více než nasnadě.

Britská bulvární média byla po léta ve výhodě. Dlouho si stěžovali jen jednotlivci, kterým se dalo snadno vytknout, že jen chtějí zatajit své chyby a selhání. Jak se letos v létě ukázalo, policie neměla příliš velký zájem cokoli vyšetřovat, protože její důležití důstojníci na důležitých místech měli sami hlavy pomazané máslem značky Murdoch.

Stejně slabí byli i politici. Ať konzervativci, či labouristi, všichni se báli, že o konci jejich

Téma

Murdoch: vpřed k horšímu

■ **Jaroslav Veis**

Někdy na konci ledna 1990 mi zavolał známý, jestli bych nešel na večeři s Rupertem Murdochem. Tiskový magnát, jako všichni, kdo ve světě něco znamenali, musel tenkrát do Prahy. Zastavil se tu cestou z Polska, jednal o koupi nějakých novin, a pokračoval do Maďarska, kde měl rovněž vyhlédnuté dva listy.

Ne že bych nějaké noviny k prodeji vlastnil, ale byl jsem tehdy komentátorem právě obnovovaných Lidových novin a ty zase byly vývsním štítem ještě stále svěží sametové revoluce, takže o podobná pozvání nebyla žádná nouze. Ve vinárně U pavouka v Celetné ulici bylo ještě pár lidí, slavný miliardář byl vzdělaný, vtipný a kultivovaný, stejně jako jeho tehdejší paní. Z večeře jsme šli procházkou přes Příkopy a cestou si na druhý den ráno domluvili rozhovor v hotelu Palace, kde Murdoch se svou suitou bydlel.

Ten rozhovor nebyl nijak výjimečný. Tiskový magnát se přiznal k levicovým názorům coby hříchu studentského mládí v Oxfordu, obhajoval své tvrdé a kontroverzní postoje k tiskářským odborům, řekl, že jeho kritici ho vlastně nezajímají, protože jinak by nic z toho, co chce, neprosadil, oživil, když mluvil o britském deníku Sun a o tom, jak ho proměnil ze skomírajících novin v prosperující list, a hlavně o svých amerických televizních akvizicích, a nakonec si postěžoval, že pražský hotel je sice příjemný, ale poněkud drahý.

A taky řekl, že „člověk prostě musí v životě dělat to, v co věří, a doufat, že ho historie posoudí podle práce, která po něm zůstane“. Hezká slova, skoro by se dala tesat do soklu pod pomníkem.

Dnes je Rupertu Murdochovi osmdesát a lze tedy už s poměrně nízkou pravděpodobností, že všechno bude jinak, hodnotit zmíněnou práci, která po něm zůstane. Nemám teď na mysli necelých sedm miliard dolarů, na které je odhadováno jeho jmění, ani jeho stabilní místo mezi dvacítkou nejvlivnějších lidí světa podle

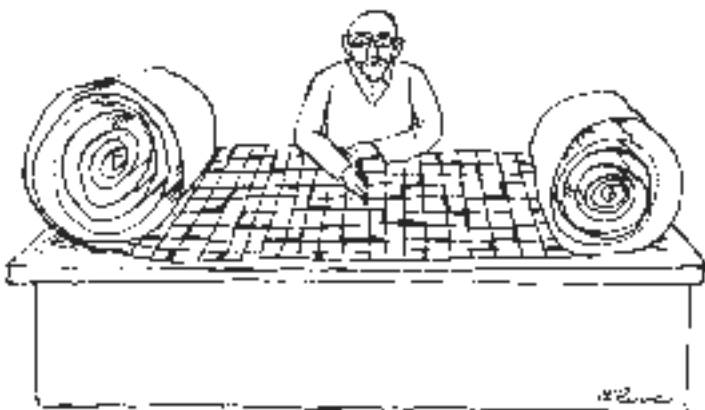

Rupert Murdoch

Zdroj YouTube

kariéry, o volebním vítězství, anebo prohře, rozhodují sice voliči – podle toho, co si ráno přečetli cestou v metru. V létě 1996 odletěl vůdce labouristů Tony Blair do Austrálie na konferenci Murdochovy společnosti News International a příští rok v květnu labouristé poprvé od roku 1979 vyhráli parlamentní volby.

Jenže ti, kdo se ještě letos na jaře báli, dnes mají velkou chuť, aby jejich pocity zažil ten, z něhož sami měli takový strach. „Hlavní věc je vznést trestní žaloby,“ tvrdí labouristický poslanec Chris Huhne, o jehož mimomanželské aféře referoval právě News of the World. Murdochové, otec Rupert i syn James, který vede rodinnou firmu v Británii, až dosud všechny útoky odráželi tím, že šlo o selhání jednotlivců, o kterém sami neměli žádné ponětí. Huhne, sám bývalý novinář, však tvrdí, že něco takového je čirý nesmysl. „Šéf vždycky ví, co se děje. Protože buď ví, co se v redakci děje, anebo je prostě zcela neschopný.“

Kresba Jiří Slíva

magazínu Forbes. Mám na mysli to, jak a čím změnil žurnalistiku konce 20. a počátku 21. století.

Obávám se totiž, že ji změnil k horšímu. Říct, že ji zbulvarizoval, není zcela přesné; britský či americký tabloid je něco jiného než to, čemu říkáme bulvár. Samozřejmě že se lze ušklíbnout nad tím, že obohatil průměrnou britskou snídani o obrázek dívky nahore bez v Sunu, ale to není podstatou věci. Podstatné je, že jeho média začala pravidelně překračovat pravidla ustálená ve zlatých letech anglosaské žurnalistiky, včetně základní hráze mezi zprávou a názorem.

Ačkoli slogany Murdochovy televize Fox News provolávají „Pravá žurnalistika – poctivá a vyvážená“ (2005) nebo „My přinášíme zprávy, vy rozhodujete“ (před prezidentskými volbami v roce 2008), její zpravodaj-

Pro oba Murdochy, otce i syna, bylo asi největší zkouškou slyšení před výborem Dolní sněmovny. Lidé uvyklí, že je kdekdo poslouchal na slovo, najednou museli odpovídat na nepříjemné otázky. Možná, že je to osobně bolelo mnohem více, než když museli zavřít 168 let staré News of the World nebo když museli ohlásit, že jejich firma už neusiluje o zisk většinového podílu ve vysoce výnosné soukromé televizní stanici BSkyB.

Přichází s pádem News of the World i úpadek Murdocha a jeho vlivu? Na to je ještě příliš brzy. „Nikdy nepodceňujte Murdochovu schopnost přežít krizi,“ tvrdí Ivan Gabor, profesor mediálních studií na University of Bedfordshire. Praktiky bulvárního tisku se zatím probírají hlavně v parlamentu, který může přiostržit zákony regulující média. Nejničivější by byly v každém případě jasné důkazy potvrzující široce sdílené podezření, že nelegální praktiky nebyly jen ojedinělými excesy, ale že se daly s plným vědomím nebo dokonce na přímý příkaz nejvyššího vedení, a to i přímo některého z Murdochů. Někteří jejich bývalí zaměstnanci již v tomto smyslu vypovídali a James Murdoch se má kvůli tomu znovu zpovídat před poslanci Dolní sněmovny.

Murdochové ještě nejsou odesáni. Nijak nelze podcenit, jakým nepřímým vlivem ještě bulvární média a jejich vedení disponují. V kuloárních vyjednáváních mohou mít svou váhu i obavy politiků, aby vyšetřování – pokud dospěje dostatečně daleko a hluboko – nevyneslo na veřejnost i podrobnosti o tom, na základě jakých dohod a jak a kdy Murdochovy listy podpořily tu či onu stranu, či naopak jinou cíleně poškodily.

Takže nakonec místo pohádky se více hodí ironie. Snad nejvíce práce při odhalování praktik bulvárního tisku odvedl deník Guardian a jmenovitě reportér Nick Davies, který výsledky svého šetření shrnul v knize Flat Earth News (Zprávy z placaté zeměkoule). Kdo by doufal, že kvalitní novinářská práce přináší více čtenářů, by se měl mít na pozoru. Podobně jako jiné seriózní deníky i Guardian v posledních letech zaznamenává úbytek prodaných výtisků, v době ekonomické krize i pokles inzerce a tedy i pokles zisku.

ství i publicistika fakticky prosazuje politické postoje, které jsou i pro řadu republikánských voličů konzervativní. A to všemi způsoby. Na YouTube je k vidění roztomilá analýza šotu Fox News, na němž jsou obličejové liberálně (rozuměj levicově) orientovaných redaktorů New York Times upraveny grafickými programy tak, aby vypadali odpudivěji. Slogan by si zasloužil přeformulovat: „Přinášíme takové zprávy, které ovlivní vaše rozhodování.“ Dlužno ovšem dodat, že Fox News už nejsou jedinou sice nestranickou, avšak rozhodně stranící televizí.

Skandál s odposlechy, proti němuž se vzepřela britská veřejnost, je zatím nejdramatičtější příkladem posunu žurnalistiky v Murdochově stylu, odpovídající ze všeho nejvíc extrémnímu pojetí libertariánství, které vyznává. Jeho slovy: „Co největší osobní odpovědnost, co nejmenší vládní zásahy, co nejméně pravidel. Avšak neříkám, že to nemá mít své limity.“ Že však ty limity jsou hodně nízko, předvedla Rebecca Brooksová v News of the World. Ve světě podle Murdocha sice na nikoho nikdy nebude dohlížet Velký bratr, ale před tisíci malých bratříčků si nemůže být nikdo jistý, politik ani zavražděná oběť únosu.

Jistěže Murdoch má i kladné body. Do jeho mediálního impéria patří listy, které jsou pořád velké, přestože zmenšily formát (Times) nebo proměnily styl (Wall Street Journal). Kdyby něco takového existovalo v našich končinách, mohli bychom skákat do stropu radostí. Stejně tak lze jen obdivovat Murdochovu energii, schopnost přizpůsobovat se novým situacím a prosazovat nové technologie. V konfrontaci s tím, jak se podepsal na úrovni žurnalistiky obecně, však lze očekávat, že ten posudek historie nijak skvělý nebude. Málo platné, je to přece jen jeden z dvaceti nejlivnějších lidí světa.

Mediaální rady

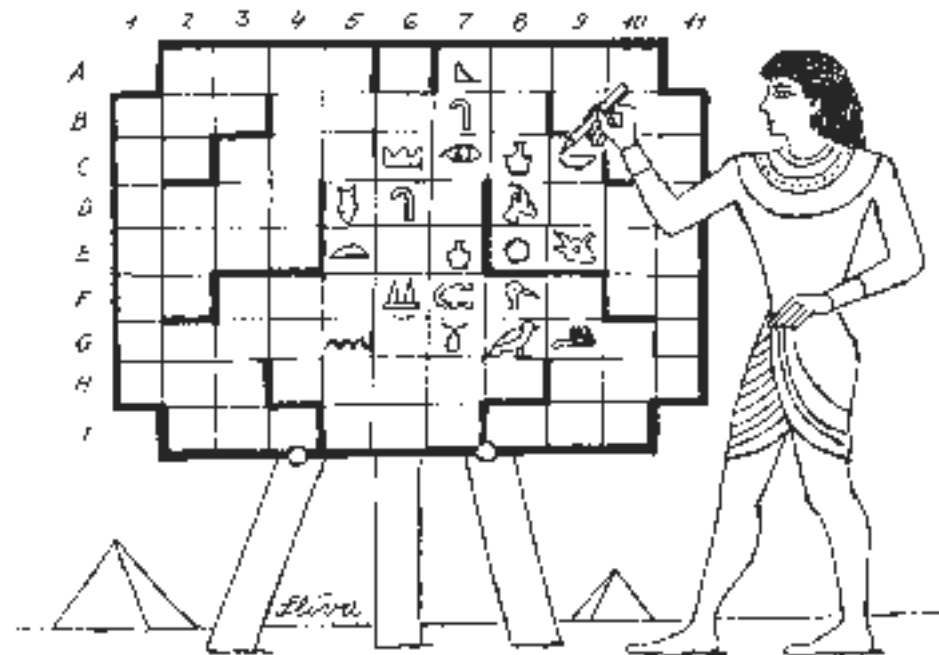
Pokračování ze str. 1

Asi nejčastěji (v zásadě vždy, když se obměňuje složení rad nebo jejich nějaké rozhodnutí vyvolá kontroverzi) směřují ke způsobu, jakým jsou rady sestavovány. V minulosti proběhlo několik pokusů jej (tedy volbu jejich členů parlamentem) změnit, rozdělit pravomoc mezi poslance, senátory a prezidenta, či hledat zcela jiný způsob (například podle německého modelu, kde v radách zasedají i zástupci relevantních společenských skupin, kteří jsou jimi do této funkce nominováni). Není příliš jasné, co si od takové změny její zastánci slibují – představa, že se tím nějak zkvalitní jejich složení, je spíše naivní, stejně jako víze, že se tak oslabí vliv politických stran. Politici a různé vlivové skupiny si vždycky najdou způsob, jak do rad dosadit své lidi. A navíc – kde je řečeno, že se tímto způsobem dostanou do regulačních orgánů ti, kteří mají s médií nějakou zkušenost a něco o nich vědí? Je možné, že by změna způsobu volby přinesla nějaké pozitivní výsledky. Na problematickém působení rad to ale příliš nezmění.

Proč problematické?

Začneme u Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Ta totiž byla koncipována už od počátku především jako správní a represivní orgán. A tak jí také chápala a chápe i velká řada těch, kteří RRTV prošli.

RRTV rozdělovala a rozděluje frekvence, přiděluje licence novým stanicím a prodlužuje

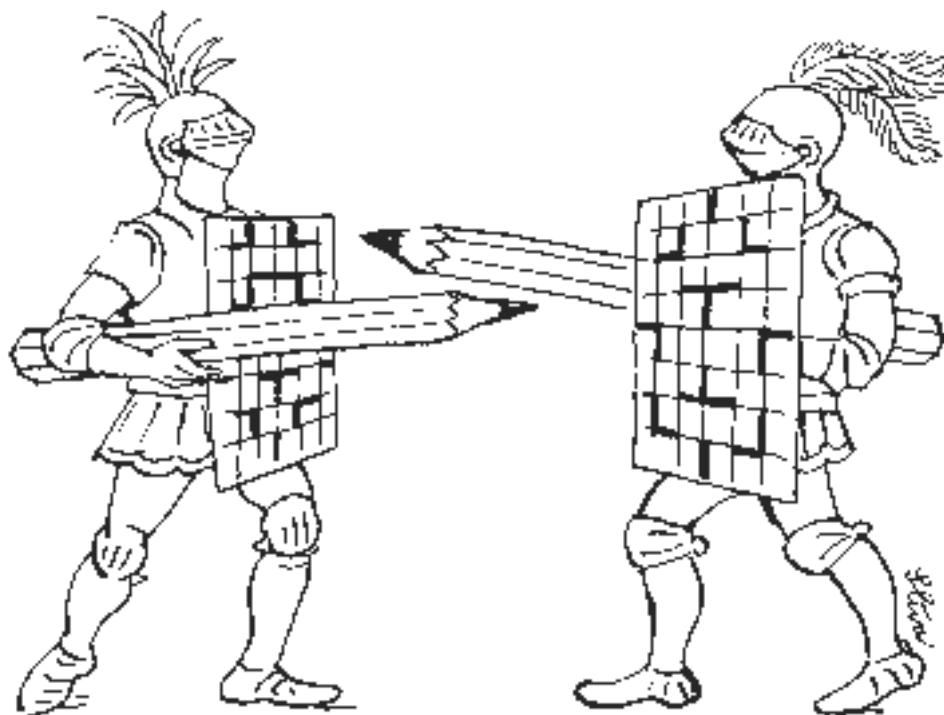

je těm stávajícím (nebo také ne). A také uděluje pokuty za překročení zákona. Všechny tyto úkony ale může stejně dobře provádět nějaký odbor na ministerstvu kultury a specializovaný soud. Ostatně mnohé z udělených pokut stejně u soudu končí – a nezřídka prohrou regulačního orgánu. Je smutné, že ani média často netuší, co jiného by tato „velká rada“ měla dělat (i když mnozí mediaální odborníci na toto zúžení činnosti rady už léta upozorňují – například Milan Šmíd z FSV UK).

Mít nějakou instituci, která dohlíží na to, jak se televizní a rozhlasové stanice chovají, je jistě správné. Nicméně represe by neměla být podle mého názoru hlavním nástrojem. V řadě zemí jsou takové rady důležitým prvkem, který ovlivňuje mediaální krajinu, kultivuje elektronická média, vyvolává veřejnou debatu o smyslu duálního systému i to, jak je v praxi naplňován, a otevírá otázky, které přináší například technologický rozvoj.

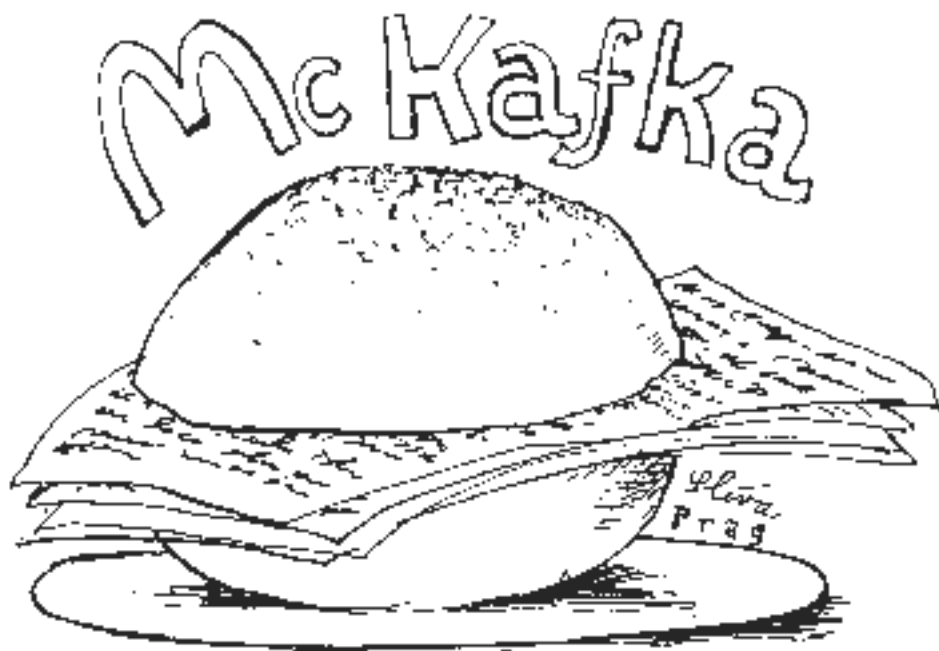
Malá odbočka k sousedům. Když německá komerční stanice RTL II koupila licenci k reality show Big Brother, uspořádala mediaální rada v Severním Porýní-Vestfálsku velkou debatu, v níž se zástupci televizi společně s radními, politiky a novináři pokoušeli definovat nějaká pravidla hry – stanovit, co je ještě přípustné a co už je za hranicí, a tudíž bude sankcionováno. Je to logické, šlo o první pořad tohoto žánru, podle výsledků v zahraničí se dalo předpokládat, že nebude poslední a že přitáhne pozornost mnoha diváků. Nemělo tudíž smysl čekat, až se začne vysílat, a zpětně televizi pokutovat. Cílem bylo předejít tomu, aby vysílaný obsah nějak negativně působil na diváky, a současně umožnit televizi etablovat na německém trhu nový žánr. Tím není řečeno, že RTL II neměla s Big Brotherem žádné potíže, ale zmíněná debata byla důležitá i pro diváky, protože je připravila na to, co od show očekávat a kdy se posunuje za hranice přípustného – tedy za hranice vzniklé společenskou shodou.

V tuzemsku v případě Vyvolených a Big Brothera RRTV takovou debatu ani neiniciova-

Kresby Jiří Slíva

– příběh plný omylů

la, ani se nepokoušela ji otevřít v průběhu vysílání, pouze zpětně udělovala pokuty. Což má ještě jeden zásadní háček. V případech, kdy se médium jasně dopustí překročení zákona, není o čem diskutovat. Pokud se ale ono překročení definuje na základě přesvědčení rady (aniž bychom znali přesná kritéria, na jejichž základě k němu dospěla), může být výsledkem pouze spor. Individuální hodnocení – například toho, co může negativně ovlivnit děti a mládež – je přijímáno nejen odbornou veřejností s rozpaky (stačí připomenout výtky k Soukromým pastem nebo ke Krásce v nesnážích).

Nejzajímavější semináře a diskuse neorganizuje RRTV, ale soukromé subjekty. Rada není proslulá tím, že reaguje na nejnovější trendy, ale především tím, že si jich všimá se zpožděním nebo vůbec ne. Stačí se podívat na její webové stránky.

Obě takzvané menší rady trpí podobným neduhem, ale k němu se přidávají ještě další, které vycházejí z toho, že by jednak měly být jakýmsi zástupcem veřejnosti (nikoli jen koncesionářů), který v jejím zájmu dohlíží na chod média veřejné služby, a také že mají podstatný vliv na personální otázky – především volbou generálních ředitelů. To už je v tuzemsku čisté politikum a vzhledem k tomu, co se za léta existence rad v tomto směru odehrálo, se nabízí otázka, zda by nebylo lepší, kdyby volbu provedly parlament nebo parlament a senát.

Ponechme stranou volby ředitelů. I z hlediska dalších (a možná podstatnějších) úkolů, kte-

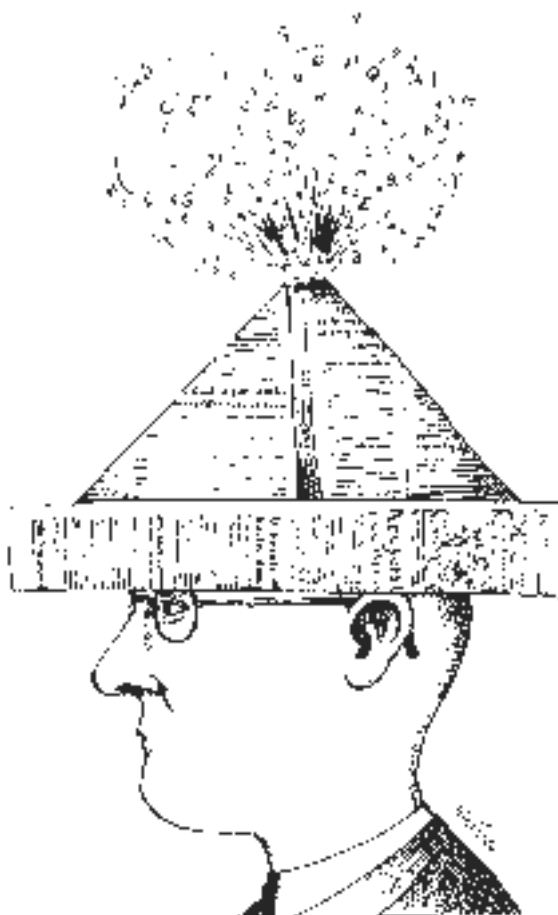
ré jak Rada Českého rozhlasu, tak i Rada České televize mají, panuje i mezi jejich členy nejasnost. Prostý fakt, že rady tu nejsou od toho, aby mluvily do programu, bývá ignorován. Mohou jej maximálně hodnotit, dotazovat se na základě iniciativy vlastní nebo veřejnosti, ale nikoli do

něj zasahovat, ovlivňovat nějak obsahovou stránku nebo se dokonce snažit o rušení některých pořadů, personální výměnu jejich tvůrců a podobně.

Úkol těchto rad je mnohem důležitější (leč nedostatečně naplňovaný). Mají přenášet do těchto médií informace o představách a potřebách společnosti – tedy zabývat se tím, jak by mohla veřejná služba vypadat, otevírat veřejnou diskusi o jejím smyslu a povaze, přispívat k dlouhodobé strategii média, nikoli bojovat za více pořadů o včelařích, přenosů z opery či zkoušet „zmírnit“ politikům či podnikatelům „nepříjemný“ pořad. Měly by znát situaci v těchto médiích v zahraničí, obklopit se odborníky, kteří jim takové informace budou zprostředkovávat, neboť proč vymýšlet něco, na co už možná přišli kolegové za hranicemi. A také by měly umět bránit existenci médií veřejné služby proti všem „revolučním“ a populistickým nápadům na jejich zrušení či privatizování, motivovaných někdy touhou se zviditelnit, jindy ekonomickými zájmy.

Jinak řečeno, tyto rady máme a platíme si je z našich daní i proto, abychom se od nich dozvěděli, proč má existence duálního systému a médií veřejné služby smysl. Na otázku, zda a jak takový úkol plní, nechť si každý odpoví sám.

Milan Kruml je mediální analytik společnosti Media Pro Pictures. ■

Stalo se

Nejmladší novináři

Syndikát jihočeských novinářů s podporou Syndikátu novinářů ČR v rámci Roku Karla Havlíčka Borovského vyhlásil začátkem tohoto roku druhý ročník soutěže pro malé novináře školou povinné. Do soutěže se mohly přihlásit všechny děti ze základních a praktických škol v jihočeském regionu. Téma letošního ročníku *Co pro mě znamená domov* mohly děti zpracovat všemi žurnalistickými žánry (například zpráva, fejeton, sloupek, komentář, reportáž, interview, glosa, recenze, případně dnes již ojedinělý žánr epigram) písemně, fotograficky, audio i video. Soutěž se konala, stejně jako minulý rok, pod záštitou radní Jihočeského kraje pro školství Jany Krejsové. Mediální podporu poskytly všechny jihočeské deníky (MF Dnes, Deníky, Právo), ČTK, Mediafax, Český rozhlas České Budějovice, Rádio Blaník, Rádio Faktor, měsíčník Budějovický Samson a www.nejlepsi-adresa.cz.

Hlavní cenu si na Den dětí 1. června 2011 ze slavnostního vyhlášení u českobudějovické sportovní haly odnesla patnáctiletá Sabina Housková z Hrejkovic u Milevska. Téma *Co pro mne znamená domov* zpracovalo celkem devět jednotlivců a týmů z celého Jihočeského kraje. Sabina Housková zaujala fejetonem, ve kterém přirovnala svět ke hře Člověče, nezlob se. „Líbila se mi myšlenka, že ve hře má každý svůj domeček, jako je to doopravdy. Občas se do cesty k domečku připele figurka jiné barvy, která cestu zkomplikuje, stejně jako v životě,“ vysvětlila Sabina.

Odborná porota, složená z předsedy Syndikátu jihočeských novinářů, fotografa a kameramana Petra Vitoně, novináře a spisovatele Hynka Klimka, volné novinářky a cestovatelky Hany Hosnedlové, redaktora Českobudějovického

deníku Radka Gálise a kameramana Luďka Švejcara, ocenila obsah i formu. „Práce byla nejen chytrá, ale také vtípná. A v neposlední řadě oceňujeme také dobrou pravopisnou úroveň,“ sdělil Petr Vitoň.

Vítězka soutěže Sabina Housková chodí do deváté třídy základní školy a ráda by v budoucnu pracovala jako novinářka. „Chystám se na gymnázium, ráda bych studovala žurnalistiku. Jednou bych chtěla pracovat v novinách nebo třeba jako moderátorka v televizi,“ svěřila se. Zatím píše do šuplíku, a pokud nemá zadané téma jako v soutěži, píše, co ji napadne.

Druhé místo obsadil patnáctiletý Marek Zimmel z Českých Velenic, který je redaktorem školního časopisu, a jak sám říká, stále něco píše. I on by se v budoucnu rád věnoval novinářině na profesionální úrovni.

Vítězka soutěže pro malé novináře *Co pro mě znamená domov* Sabina Housková. Foto Petr Vitoň

Do soutěže se přihlásila také tři družstva ze Základní školy Za Nádražím v Českém Krumlově, která téma zobrazila ve videoreportážích. „Děti projekt zpracovávaly v rámci mediální výchovy. Jsme moc rádi, že se tento předmět někde vyučuje,“ shodla se porota.

Fejeton

Sabina Housková

Domov, jinými slovy kout našeho dětství. Právě zde jsme strávili nejkrásnější etapu našeho života. Asi jen málokdo se nevrací s úsměvem na tváři a hřejivým pocitem uvnitř do již zmiňovaného místa. Říká se, že každý z nás má domov, dokonce i figurka v nezapomenutelné stolní hře „Člověče, nezlob se“. Až mi zůstává rozum stát, jak moc se stolní hra podobá běžnému životu. Důležité je však podotk-

nout, že ne doslova. V „Člověče, nezlob se“ o našem nadcházejícím kroku rozhoduje kostka, která někdy ukáže šťastnou šestku, jindy zas malé číslo jedna. V cestě k domečku se nám však často objeví figurka jiné barvy, která je naší překážkou. A podobně je to i v životě. Jen si vzpomeňte, jaký to byl dobrý pocit, když jste mohli vyřadit figurku svého spoluhráče zpět na políčko „Start“ a vy mohli poposkočit o políč-

ko vpřed a tak se přiblížit k políčku „Cíl“. Jenže v běžném životě nevíme dopředu nic a zdaleka to není s naším nepřítelem tak jako v dětské hře. Není figurka jako figurka, a tak i člověk není jako člověk. Lidé se liší hlavně barvou stejně jako figurky v dětské stolní hře. Možná je to výhra, jako když hráč má všechny figurky pohromadě, a možná taky ne, a nemůže hodit šestku, i kdyby sebevíc chtěl. Hra však obsahuje

Co pro mě znamená domov?

Organizátoři pouze litují, že se přihlásilo tak málo dětí. „Je to teprve druhý ročník, a tak věříme, že příští rok bude více soutěžících,“ doufá Vitoň.

Hlavní výhrou soutěže byl poukaz na víkend pro čtyři v chatce v Campu Paris (osada Paříž u Suchdola nad Lužnicí) v blízkosti suchdolských pískových jezer. Tuto výhru do soutěže věnovali provozovatelé kempu Jana a Pavel Školovi (www.ac1.cz/paris). Budoucí mladý novinář měl možnost napsat svůj vlastní cestopis nazvaný třeba *Cesta po známých světových metropolích na kole za jeden jediný den* či *Z Paříže do Londýna, Benátek a New Yorku během dne*. Camp Paris totiž leží poblíž osad s názvy světových míst, jako jsou New York, Benátky a Londýn. Názvy osad vznikly zhruba před sto padesáti lety, kdy se místní obyvatelé malých vesnic vydávali za práci právě do těchto měst. Po svém návratu pak pojmenovávali místa svých usedlostí jmény právě těch metropolí, v nichž pracovali. Tyto názvy se zachovaly až do dnešní doby.

Pro všechny zúčastněné děti uspořádal SJN exkurzi v redakci Českobudějovického deníku a ve studiích Českého rozhlasu České Budějovice a České televize. Dále děti obdržely diplomy a drobné ceny, které do soutěže věnoval Jihočeský kraj a Press klub Syndikátu jihočeských novinářů.

V rámci slavnostního vyhlášení výsledků soutěže zorganizoval SJN přivítání bronzového hokejisty Milana Michálka, který se krátce předtím vrátil z MS 2011. Osobně malým novinářům pogratuloval, nechal je potěškat medaili a pro všechny přítomné uspořádal autogramiádu. Za to mu SJN věnoval knihu dlouholetého člena SN ČR, novináře a spisovatele Ladislava Lhoty *Velký příběh českobudějovického hokeje*.

Jana Holoubková ■

jistý řád a pravidla, kterých se každá figurka musí držet. A to bez výjimky.

V našem domově se snažíme dodržovat tzv. domovní řád, leč ne každý má tu snahu. Například lidé často označovaní za vyvrhelé, ozřaly, bezdomovce a podobně znají možná tak jízdní řád, který mají před očima, když uléhávají místo do postele na lavičku autobusového nádraží. Ne nadarmo se totiž v naší hymně zpívá „Kde domov můj“. A jak už přísloví praví: A právě domov není místo, kde bydlím, ale místo, kde mi rozumějí. Tak až budu zas potřebovat pocit porozumění, myslete prosím i na mě.

Vítězný text druhého ročníku soutěže pro malé novináře pořádán Syndikátem jihočeských novinářů. ■

Knihy

Vyšel sborník *Novinářem v Brně*

Sborník *Novinářem v Brně* si neklade za cíl mapovat historii brněnské žurnalistiky. To by byl úkol pro celou katedru novinářiny možná na několik let. Editoři Antonín Hošťálek a Blanka Švábová proto zdůrazňují, že některá významná jména a periodika v něm zmíněna nejsou nebo jsou zmíněna jen okrajově. Ve svých edičních poznámkách také uvádějí, že původně měli být ve sborníku početněji zastoupeni současní novináři. Zejména mladší střední a mladá generace. Ale z těch, které oslovili, část odmítla pro nedostatek času. Pro jiné se ukázalo nepřekonatelnou překážkou, že vydavatel nemohl zaručit honorář. Další rezignovali poté, když by měli popsat dnešní vydavatelské a redakční praktiky. A čtvrtá skupinka příspěvek přislíbila, leč nedodala a na urgence nereagovala. Čtenářům se nakonec dostává i tak rozsáhlé dílo o 216 stránkách.

První příspěvek nese název *Otec zakladatel: F. M. Klácel*. Jeho autor Ladislav Soldán soustřeďuje pozornost na Klácelovu klíčovou roli při vzniku českých novin v Brně a na Moravě vůbec. *První číslo Rovnosti psal Krkoška v hostinci* se jmenuje příspěvek Hany Fasurové o zakládajícím redaktorovi zmíněných novin, čtyřladvacetiletém Krkoškovi (první čísla *Rovnosti* vycházela v nákladu zhruba 600 výtisků). Zařazeny jsou

Novináři v Brně
Moravskoslezský kruh 2011

kapitoly ze vzpomínek Stanislava Kostky Neumanna a Jaroslava Seiferta i úryvek z knihy Edvarda Valenty *Život samé psaní*. Antonín Přidal a Vladimír Fux se v příspěvku *Ze Skácelovy redakce zbyla jen sekretářka* vrací k rozprášení literárně-dramatického oddělení Čs. rozhlasu v Brně v roce 1972. Publikační Jaroslav Štěpaník píše o přizemním stavení ve dvoře domu č. 6 v České ulici, kde sídlily ve svých počátcích Lidové noviny, a v dal-

ším příspěvku *Zmizelé listy* popisuje zánik novin. Píše, že současný stav nedává novinářům v Brně příliš možností k uplatnění, a kriticky posuzuje trend vydavatelů minimalizovat externí spolupráci s odborníky i dopisovateli, na kterých noviny dříve stavěly; dokládá, že to vede k ochuzení obsahu. Ladislav Plich připomíná, že se dnes opomíjí vliv médií na drobení a atomizaci společnosti, ale také se zmiňuje o amatérizaci žurnalistiky. Není však nutné v tomto případě vypočítat zde všechny autory a jejich příspěvky.

Sborník *Novináři v Brně* vydal Moravskoslezský kruh za finanční podpory ministerstva kultury, statutárního města Brna a městské části Brno-střed. Obálka s použitím ilustrace Jana Steklíka a grafická úprava je dílem Borise Myslivečka.

Bohumil Hlaváček ■

Publikace o médiích

(komunikačních, prezentačních, vyjadřovacích).

Vlastimil Růžička v knize **Politika a média v konzumní společnosti** (vydalo nakladatelství Grada Publishing, 192 stran) vychází z díla německo-amerického konzervativního politického filozofa Erica Voegelina (1901–1985) a sleduje výklady takových pojmů, jako jsou veřejný zájem, občanská společnost, percepce demokratického a právního státu. Tím se dostává k meritu knihy – k úskalím teorie modernizace v postkomunistických zemích, k proměnám samotného jazyka v soudobém globalizovaném světě a k pojetí nových médií. Vyzdvihuje přitom klasickou teorii o nutnosti zotavení sociálních věd z destrukce pozitivistické éry v druhé polovině minulého století. Kniha dále přináší poznatky ze soudobé mediální i vědecké sféry a je vhodná svým netradičním přístupem pro pracovníky ve společenskovědních oborech, novináře současné i budoucí.

msg ■

Nový Týdeník Budějovicko

Ve středu 21. září vyšel v Českých Budějovicích poprvé nový regionální Týdeník Budějovicko, který rozšiřuje spektrum místního tisku. Je dalším přírůstkem do rodiny jihočeských titulů, které s. r. o. Jihočeské týdeníky vydává v Táboře, Písku, Strakonících a Milevsku.

Stejně jako ostatní tituly tohoto vydavatelství i nový *Týdeník Budějovicko*, do kterého přešel téměř kompletní tým z budějovického Sedmičky, bude nabízet na 32 stranách výhradně události z regionu. Jihočeské týdeníky sledují politické i ekonomické dění, přináší kulturní nabídku, rozhovory s osobnostmi a plných osm stran regionálního sportu. „Svým nezávislým postojem si noviny našeho vydavatelství získaly důvěru čtenářů, kteří na stránkách věnovaných polemice otevřeně diskutují o problémech kolem sebe. Totéž nabídne i nový *Týdeník Budějovicko* v duchu motto: Jsme ve středu!, což značí nejen den, kdy se týdeníky objevují na stáncích, ale i středobod dění,“ řekla ČTK šéfredaktorka vydavatelství Libuše Kolářová. Vydavatelství vsadilo na záměr, že se čtenář za 15 korun jednou týdně může dozvědět všechno potřebné a zajímavé ze svého okolí. *Týdeník Budějovicko* bude informovat o dění v krajském městě i menších městech a obcích bývalého okresu. Všechny mutace mají na

víc společný magazín. V ceně je také barevný televizní program *Pohoda*. Distribuci si vydavatelství zajišťuje samo, čtenáři najdou týdeník ve vybraných trafikách a obchodech.

Ve společnosti Jihočeské týdeníky není žádný zahraniční kapitál. Založili ji čeští novináři a orientovali se na blízký kontakt se čtenářem, jemuž noviny slouží. *Milevské noviny* letos završily už dvacet let na trhu; poprvé vyšly v červenci 1991. *Písecké postřehy* oslaví dvacet let příští rok, *Týdeník Tábořsko* vychází od roku 1997 a na Strakonicko vydavatelství úspěšně expandovalo před dvěma lety.

red ■

Soutěž

Soutěž pro popularizátory vědy

Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., vyhláší první ročník soutěžní přehlídky aktivit popularizace vědy SCIAP.

Cílem soutěžní přehlídky je vyhodnocení nejúspěšnějších popularizačních aktivit vědy za období jednoho roku realizovaných na území ČR nebo v českém jazyce. Soutěžní přehlídka je otevřena všem subjektům pracujícím s tématem věda. Mohou jimi být např. science centra,

vědecké ústavy, vysoké školy, občanská sdružení, jednotlivé projekty a činnosti a další.

Účastník soutěže musí předložit prezentaci aktivity, která musí obsahovat:

1. Název aktivity a její zařazení do zadaných kategorií
2. Ukázkou a popis aktivity
3. Popis medializace aktivity
4. Příklad – ukázkou mediálního výstupu, který aktivitu prezentoval veřejnosti
5. Data k návštěvnosti, sledovanosti či jiné míře úspěšnosti aktivity
6. Další informace dle uvážení účastníka

Kategorie: Expozice, Periodikum, Audio- či audiovizuální pořad, Internet, Ostatní

Základní podmínky účasti v soutěži:

- a) Realizace či trvání soutěžní aktivity v období od 1. 11. 2010 do 31. 10. 2011

- b) Realizace na území ČR nebo v českém jazyce

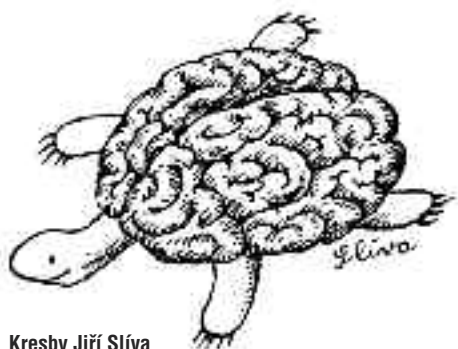
- c) Primárním cílem aktivity byla popularizace vědy

Termín uzávěrky přihlášek do soutěže: 31. 10. 2011, 15:00 hod. Vyhlášení výsledků soutěže: 1. 12. 2011. Účast v soutěži je bezplatná a není honorována.

Přihláška účastníka soutěže v tištěné i digitální formě spolu s prezentací soutěžní aktivity v digitální formě musí být do uvedené doby doručena na adresu nebo do podatelny organizátora soutěže: Leoš Kopecký, Odbor popularizace vědy a marketingu, Národní 1009/3, 110 00 Praha 1, 221 403 230, 724 566 208, lkopecky@ssc.cas.cz

Obálka/zásilka musí být označena: „SCIAP 2011“

red ■

Kresby Jiří Slíva

Beseda nad knihou Velký příběh českobudějovického hokeje

Press klub Syndikátu jihočeských novinářů a budějovický klub Horká vana uspořádaly 15. září 2011 besedu s hokejovými legendami a s dlouholetým členem Syndikátu novinářů ČR, novinářem, spisovatelem a autorem knihy Velký příběh českobudějovického hokeje Ladislavem Lhotou.

Nad touto knihou se sešli muži, kteří proslavili český sport ve světě. Nejstarší žijící budějovický hokejista ve stále skvělé formě, který zažil předválečnou éru a za války hrál už první ligu, Václav „Kolík“ Lenc (91), mistr světa z roku 1949 a Hadamczikův bývalý kouč František „Orsi“ Vacovský, Jan Vodička, který byl stejně jako Vacovský členem českobudějovického mistrovského týmu v roce 1951, kdy vybojovali první a dosud poslední titul pro České Budějovice, reprezentant Československa, který chytil na olympiádě v Cortina d'Ampezzo v roce 1956 a jako jeden z prvních u nás propagoval brankářskou masku a lapačku, trojnásobný vítěz Stanleyova poháru s týmem Edmonton Oilers a dvojnásobný mistr světa (1976 a 1977) Jaroslav „Kapřík“ Pouzar, Luboš „Kondor“ Rob – odchovanec českobudějovického hokeje, reprezentant za národní mužstvo, výborný hráč, který vždy bavil diváky, a patriot – převážnou část své kariéry strávil v dresu Českých Budějovic. Ti všichni mají své místo v knize, jež vyšla v závěru minulého roku, mapuje v širokých souvislostech historii populárního sportovního odvětví v krajském městě a je věnována památce hokejového obránce Miroslava „Kukiho“ Dvořáka, hokejového dvojčete Ja-

Hokejové legendy v českobudějovickém klubu Horká vana.

Foto Jana Holoubkové

roslava Pouzara a jednoho z nejlepších obránců v evropském a možná i světovém měřítku, jenž bohužel prohrál boj se zákeřnou nemocí.

V Horké vaně se vzpomnělo také na hokejisty, kteří nedávno tragicky zahynuli v letadle v Jaroslavi. Podle přítomných pamětníků ale letecké neštěstí s hokejisty nebylo první. V roce 1948 zmizelo například malé dopravní letadlo nad kanálem La Manche, ve kterém cestovala na turnaj do Anglie část týmu českých hokejových reprezentantů. „Tenkrát o takových událostech noviny moc nepsaly. S AC Stadionem jsme potom hráli místo nich dojednaný zápas v Paříži,“ vzpomínal František Vacovský.

Knihy Ladislava Lhoty *Velký příběh českobudějovického hokeje* mezi několik málo publikací, které připomínají více než osmdesátiletou tradici tohoto sportu u nás. „Obdivuji Ládu

Lhotu, že se pustil do této mravenčí práce, a jsem rád, že kniha vznikla, protože není v České republice tolik hokejových klubů, které mají takovou svoji kroniku. Je dobře, že všem bývalým i současným hráčům, členům a fanouškům klubu dává vědět, jakou má českobudějovický hokej velikou historii a tradici, že máme na co být hrdí,“ chválil Luboš Rob. „Je škoda, že HC Mountfield nemá stálou výstavu k této historii. Český svaz zapomíná i na Míru Dvořáka, který ani není v hokejové Síní slávy,“ mrzelo Jaroslava Pouzara. Ten chce obnovit nadšení pro budějovický hokej cestou od mládeže. V bývalém vojenském areálu ve Čtyřech Dvorech staví halu, do níž bude lákat i kluky z ulice. „Od asociace NHL už mám pro ně kompletní výstroj,“ dodal Pouzar.

Jana Holoubková ■

Vzpomínka

Onom, že událost, která se stala ve středu 7. září 2011 v ruské Jaroslavi, je tragédií, není pochyb. Nejen náš národ přišel o opravdové Mistry. Na palubě havarovaného letadla byli také tři čeští hokejoví reprezentanti – Josef Vašíček, Karel Rachůnek a Jan Marek. Poslední zmíněný, hokejový útočník Jan Marek, byl odchovanec z Jindřichova Hradce a měl k nám, jihočeským novinářům, blízko. Těšil se ze svého dvouměsíčního synka Honzika a plánoval návrat domů. Rodina pro něj byla vším.

Dlouholetý člen SN ČR, sportovní redaktor MF Dnes Michal Cirmaciu, mi napsal pár osobních řádek, u kterých nešlo zastavit slzy.

„Honza Marek mě uctivě zdravil i v době, kdy by mohl mávnout rukou a říct si něco o starém plešatci. Strašně si ho za to vážím, protože to není pokaždé zvykem. On měl tak rád rodinu, že mu stálo předminulý týden za to přiletět na půl dne domů a zase se ráno vrátit. Nikdo to ani neví. Hrál se turnaj a on si po dvou zápasech ze čtyř vyžádal volno a na den odletěl. Nastoupil později do přípravy, aby mohl být s manželkou a synkem. Pokaždé oddaloval odlet. Byl tam poslední rok, to pořád opakoval. To všechno jako by mu osud nabízel, aby se vrátil hned. Jenže vydělával pro víc lidí, ne jen v rodině, i mimo ni. Ti lidé ho přemlouvali, aby tam

zůstal. Smlouva byla hodně lukrativní, tak z toho měli taky něco. Přeji si jedno – aby konečně lidé přestali hokejistům závidět peníze. Kdyby si tam dali půl roku, závist by je určitě přešla. Je to tvrdý režim, kde se nesmíte zastavit. Musíte být přesně tam a tam, žádné pardony. Na ledě se srazíte, bolest střídá bolest. Jsou omlácení, ale nemluví o tom. Modřiny po celém těle, krvavé šrámy. Nemůžete ale říct, že nejedete. To si vás hned prověří a pak nemáte šanci na další dobrou smlouvu, pokud nejste vyloženě elitní hráč. Nic z toho není tak snadné, jako závidět jim peníze. To je to nejjednodušší.“

Jana Holoubková ■

Za hokejisty

Stalo se

Studijní pobyt v Polsku pro vítěze studentské soutěže

Šest mladých autorů se v červnu zúčastnilo dvou denního studijního pobytu v Polsku, který pro ně připravil Syndikát novinářů Ostrava. Šlo o vítěze tradiční soutěže pro začínající novináře, kterou ostravské územní sdružení SN ČR tentokrát pořádalo ve spolupráci s generálním konzulátem Polské republiky.

Syndikát novinářů Ostrava uspořádal soutěž už popáté, mimo jiné za finanční podpory grantu SN ČR a letos nově i ve spolupráci s polským konzulátem v Ostravě. Zúčastnilo se jí na šedesát mladých lidí, kteří v uplynulém akademickém roce navštívili Ostravskou univerzitu a Vysokou školu báňskou – Technickou univerzitu. Měli společný úkol: napsat esej na téma Jak my, občané, můžeme zlepšit životní prostředí v regionu. Nejlépe se dařilo studentům ekonomické žurnalistiky, z nichž hned pět bylo mezi šesticí nejlepších prací. Jejich autoři získali kromě materiálních a peněžních cen i poukaz na dvou denní studijní pobyt v polském Krakově.

Ubytování ve stylovém hotelu Atelier, prohlídka historického centra města, kostela sv. Marie či tržnice. Takto nabitý byl první den stu-

Vítězové studentské soutěže ostravských vysokých škol v Krakově.

Foto M.Radlowská-Obrusník

dijního pobytu. A podobně tomu bylo i následující den – v programu nemohla chybět Královská cesta k zámku Wawel a návštěva Jagellonské univerzity, přesněji řečeno jednoho z tamních historických center – Collegia Maius. Studijní cesta byla pro vítěze novinářské

soutěže nejen odměnou, ale také příležitostí k poznání nových a zajímavých míst u našich severních sousedů, tedy určitě i studnici námětů k dalším autorským počínům.

Barbora Lapišová,
účastnice studijního pobytu

Soutěž

Novinářská soutěž pro autory v regionech

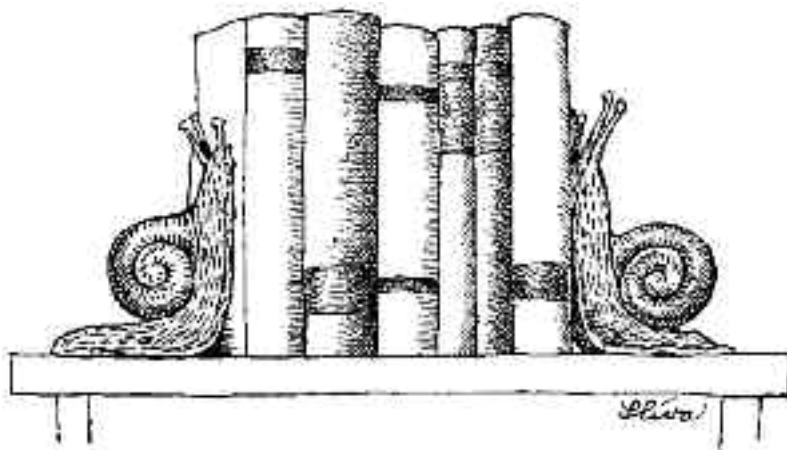
Ve středu, 14. září odstartoval v Praze první ročník nové mezinárodní novinářské soutěže. Nese název *PL-CZ Local Press Awards* a jejím hlavním organizátorem je Press Club Polska, jedna z nejvýznamnějších novinářských organizací sdružující žurnalisty z Polska i zahraničí. Syndikát novinářů ČR se stal v této soutěži hlavním

partnerem, a proto se také na jeho půdě slavnostní zahájení uskutečnilo.

Soutěž je zacílená na autory, kteří píšou pro místní tisk, regionální vydání celostátních periodik a také pro internetová média zabývající se lokálními tématy. Detaily projektu, který financuje Ministerstvo zahraničních věcí Polské

republiky, jsou k dispozici v polštině i češtině na internetových stránkách <http://pressclub.home.pl/konkurs/>. Vzhledem k tomu, že čtvrtletní periodicitu tištěného Mediažurnálu často nedává při podobných příležitostech dostatek času ke zveřejnění uzávěrek (v tomto případě do 25. října), stejně jako další podobné zprávy jsou a do budoucna budou k dispozici na webových stránkách www.mediazurnal.cz. O jednu z pěti hlavních cen se můžete ucházet s libovolným počtem příspěvků v celkem čtyřech tematických kategoriích, jednu cenu udělí čtenáři na základě internetového hlasování.

Do konečného finálového hlasování této polsko-české soutěže postoupí 15 textů polských a 15 textů českých. Všechny nominované články si budete moci později přečíst ve speciální dvojjazyčné publikaci, která bude představena u příležitosti udílení cen ve Varšavě v prosinci.

Kresby Jiří Slíva

red

Autorský zákon v teorii a praxi

Píšete? Tvoříte? Publikujete? Pak i vy prakticky denně přicházíte do kontaktu s širokou a velmi rozsáhlou právní úpravou známou jako „autorské právo“. Jeho nejaktuálnější verze (Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů) platí od roku 2010 a mimo jiné z ní vyplývá, že informace mají často podobu autorských děl a jejich zpřístupňování je zároveň i nutným užitím těchto děl a musí být v souladu s legislativou.

Detaily příslušných paragrafů ale nám, publikujícím autorům, mnohdy unikají. Právě proto Syndikát novinářů ČR uspořádal na jaře speciální konferenci zaměřenou na problematiku autorského práva. Jejimi hosty a současně hlavními mluvčími byli právníci specializovaní na tuto část tuzemské legislativy: JUDr. Veronika Křesťanová a JUDr. Pavel Foltán. Z jejich vystoupení a z dotazů účastníků konference přinášíme následující výtah nejdůležitějších faktů.

Internet není volný

Většina informací, které jsou vyvěšeny na internetu, je chráněna autorským zákonem. Platí to jak pro text, tak pro fotografie, obrazové a zvukové záznamy. Všechno je velmi dostupné, blízké, data můžeme stahovat z opačného konce světa. Jak zdůraznila JUDr. Veronika Křesťanová, technická dostupnost internetu ale ještě neznamená stejnou úroveň právní dostupnosti.

Kdy se tedy vlastně dílo stává volným, respektive využitelným? Rozhodně to není v okamžiku, kdy je zpřístupněno na internetu, jak se řada lidí mylně domnívá! Stane se tak až tehdy, když získáte svolení toho, komu dílo patří. Ale dokonce ani v případě, kdy plníte podmínky takzvané zpravodajské licence, nemůžete nakonec pominout uvedení zdroje a jména autora.

Zaměstnanecké dílo

Pokud někdo tvoří jakýkoliv autorský produkt v době, kdy je zaměstnancem, není vlastníkem díla. Výjimky musejí být ošetřeny přímo v pracovní smlouvě. Autorská práva náležejí té osobě či instituci, pro kterou jste v době vzniku díla vykonávali tvůrčí činnost v zaměstnaneckém vztahu. Čili, zjednodušeně řečeno, pokud fejeton, který napíšete jako redaktor deníku A, posléze poskytnete deníku B a vystupujete jako vlastník autorských práv, porušujete zákon.

Jiný příklad z praxe: Pracujete jako fotograf pro magazín, který vás vyšle pořídit sérií snímků

ků k reportáži. O nějaký čas později tytéž nebo jiné snímky ze stejné série použijete kupříkladu v knize, kterou vydáte. Porušíte zákon. Autorská práva náležejí vašemu zaměstnavateli a vydavatel ho musí žádat o souhlas.

Autorský zákon pamatuje na podobné případy a umožňuje sjednání licence pro konkrétní články či fotografie, které mají být užity. Dá se ale spíše očekávat nezájem vlastníků autorských práv taková ujednání podepisovat. Očekávají totiž, že za vynaložené investice v podobě mzdy pracovníka obdrží absolutní autorská práva. Smluvní svoboda je v tomto případě potlačena ekonomickou silou zaměstnavatele.

Autoři na volné noze

V případě, že tvoříte autorská díla jako autoři „na volné noze“, pracujete nejčastěji na základě smluvního vztahu postaveného na objednávce. Práce na objednávku je, když si od vás nějaká osoba či instituce objedná konkrétní dílo pro konkrétní účel s tím, že vám za něj zaplatí. V takovém případě, i když není sjednána licence, může objednavatel dílo užít výhradně k účelu, který byl dohodnutý. To je zásadní změna oproti autorskému zákonu, který platil do roku 2000.

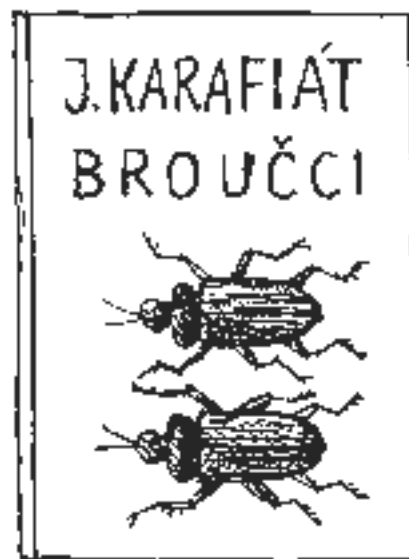
Opět zjednodušený příklad: Jestliže si u vás vydavatel deníku A objedná fotografii z konkrétní akce právě pro tyto noviny, nesmí snímek použit třeba na internetu. Tím, že vy přistoupíte na konkrétní objednávku, automaticky udělujete licenci pro tento konkrétní účel. Podmínky užití lze ale pochopitelně upravit individuálně a musejí na ně přistoupit obě zúčastněné strany.

Autorská práva nelze prodat – smluvní svoboda

Autorský zákon, který platí od roku 2000, se v několika aspektech ale nezměnil. Jedním z nejdůležitějších ustanovení je, že autorská práva nelze prodat. Nemůžete přijít kupříkladu za autorem knihy a nabídnout mu odkoupení autorských práv ke zfilmování jeho díla. Tedy: nabídnout můžete, ale smlouvu s tímto zněním uzavřít nemůžete, protože by byla neplatná. V praxi se v takových případech uzavírá výhradní licenční smlouva s neomezenou licencí, která má ve svém důsledku stejnou účinnost jako prodej autorských práv, ale není to právně kvalifikovaný „prodej“.

V případě, že jste vlastníkem autorských práv a poskytnete je další osobě, je třeba pamatovat na jednu důležitou věc – odpovídat také za právní vady. Typickým příkladem je čerpání z internetových zdrojů. Musíte mít vypořádána autorská práva ke zdrojům, z nichž jste čerpali. Platí to dokonce i pro případ, že jste zaměstnancem. Plnou odpovědnost nese váš zaměstnavatel coby držitel autorských práv, ale ani vy v roli zaměstnance se dílčí odpovědnosti za způsobené právní vady zbavit nemůžete.

red ■

Žurnalistický slovník 2011

Ukázky pojmů, které nejsou běžně používány ani známé z Praktické encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace (LIBRI 2007, dotisk 2010).

digitální rozhlasové vysílání – vysílání rozhlasového signálu v číslicové podobě (viz digitalizace médií), datový bitový tok digitálního multiplexu může být šířen více systémy. Buď současně s televizním signálem *DVB-T*, nebo samostatně v systémech *DAB* nebo *DRM*. Digitálně lze vysílat rozhlasové programy též na internetu s využitím internetového protokolu.

digitální televizní vysílání – vysílání televizního signálu v číslicové podobě (viz digitalizace médií), při němž přenos datového bitového toku v digitálním multiplexu může probíhat více způsoby a s různými standardy. Družicové digitální vysílání definuje standard *DVB-S*, digitální vysílání v kabelových sítích popisuje standard *DVB-C*, varianta určená pro mobilní zařízení, především mobilní telefony, má název *DVB-H*. Digitální terestrické vysílání, tj. vysílání pozemními vysílači, užívá standardu *DVB-T*. *DVB-T* však není jediným existujícím standardem terestrického digitálního vysílání. Je používán zejména v Evropě, v Japonsku se používá systém *ISDB-T* a v USA systém *ATSC-T*.

digitální multiplex – slovo multiplex obecně označuje způsob přenosu většího počtu různých informačních signálů na jednom nosném kmitočtu. Digitální multiplex je souhrnným datovým tokem vysílaným v jednom přenosovém kanálu, do něhož byly sloučeny dílčí datové toky jednotlivých televizních a rozhlasových programů a dodatečných datových služeb, které jsou přenášeny ke koncovému uživateli. Množství dat přenášených multiplexem je omezeno vyhrazenou šířkou pásma, množstvím a kvalitou přenášených programů závisí též na použitých kompresních algoritmech. Multiplex terestrické digitální televize má obvykle kapacitu pěti televizních a několika rozhlasových programů, jejichž množství závisí na potřebě využití bitového toku k dalším datovým službám.

DVB-S – zkratka Digital Video Broadcasting – Satellite označující standard digitálního vysílání televize prostřednictvím satelitů. Pro příjem tohoto vysílání je třeba zakoupit zařízení sestávající z „talíře“ družicové antény, dále tzv. vnější jednotky převádějící kmitočty v řádu gigahertzů na úroveň megahertzů a z digitálního satelitního přijímače, který vybírá a upravuje signál pro běžný televizor. Vysílání programů může být buď volné (FTA – Free To Air), nebo kódované jako placená služba, jejíž příjem je podmíněn platbou a vlastnictvím dekodovací karty.

DVB-C – zkratka Digital Video Broadcasting – Cable označující standard digitálního vysílání televize prostřednictvím kabelových systémů. Vzhle-

dem k tomu, že příjem kabelové televize je placenou službou, náklady na přechod z analogu na digitál obvykle nese provozovatel kabelového systému, který předplatiteli služby dodává koncové zařízení, jež mu umožní příjem televizních a rozhlasových programů. Digitalizovaný kabelový přenos umožňuje obousměrné připojení k internetu, pokud se k počítači připojí příslušný modem.

DVB-T – zkratka Digital Video Broadcasting – Terrestrial označující standard digitálního vysílání televize prostřednictvím pozemních vysílačů. Zavedením terestrického digitálního vysílání roste nabídka televizních programů přijímaných anténou z dosavadních čtyř až pěti na 25 až 30 televizních programů. Jeden televizní kanál analogové televize umožňuje přenos čtyř až pěti digitálních televizních programů, kromě toho digitální vysílání umožňuje vytváření tzv. jednofrekvenčních sítí, využívajících efektivněji kmitočtové spektrum. Přechod na digitální terestrické vysílání však znamená pro uživatele nutnost zakoupení set-top boxu, jež převede digitální signál na analogový, nebo zakoupení zcela nového televizního přijímače se zabudovaným digitálním tune-rem.

DVB-H – zkratka Digital Video Broadcasting – Handheld označující standard digitálního vysílání televize pro mobilní zařízení, především mobilní telefony.

DAB – zkratka Digital Audio Broadcasting, někdy specifikovaná jako *T-DAB* (Terrestrial Digital Audio Broadcasting), označující digitální rozhlasové vysílání v pásmu velmi krátkých vln. Digitální multiplex *DAB* využívající šíří pásma jednoho VKV kanálu může obsahovat šest až osm rozhlasových programů s možností přenášet doprovodná data. Pro příjem *DAB* si musí uživatel zakoupit zvláštní nový přijímač. Systém *T-DAB* je rozšířen v řadě evropských zemí, zejména v Německu, Velké Británii, Skandinávii, Belgii, Španělsku. V České republice po úspěšných experimentech *T-DAB* zatím nebyl zaveden.

DRM – zkratka Digital Radio Mondiale označující digitální rozhlasové vysílání v pásmu dlouhých, středních a krátkých vln. V případě jeho zavedení by se kapacita kmitočtového spektra nezvýšila, neboť jeden **DRM program** zabírá stejný kanál jako stávající analogový. Předností je však podstatné zvýšení kvality vysílání a potlačení rušení. V České republice se zatím neuvažuje o jeho zavedení.

Kresba Jiří Slíva

WORLD PRESS PHOTO 11

Letos se v už zavedených výstavních prostorech pražského Karolina představily oceněné snímky prestižní novinářské soutěže World Press Photo od 16. září do 9. října a plakát s vítěznou fotografií se v ulicích Prahy nedal přehlédnout. Jihoafrická fotografka Jodi Bieber zaujala porotu WPP portrétem afghánské dívky Bibi Aishy, kterou za útěk od manžela potrestali jeho příbuzní znetvořením dívčina obličeje – uřízli jí nos.

Do soutěže WPP se letos přihlásilo neuvěřitelných 5691 fotografií s těžko představitelnými více než 108 000 snímky. Jako ukázkou z tvorby 54 oceněných fotografií jsme vybrali jen několik snímků připomínajících některé z událostí uplynulého roku. Ačkoliv k nejefektivnějším fotografiím patří obvykle zachycení krvavých obětí konfliktů, za skutečně vynikající a inspirativní považujeme spíše obrazové dokumenty z této zvyklosti spíše vybočující a několik z nich jsme proto vybrali i na stránky Mediažurnálu.

První World Press Photo se v Praze uskutečnila hned v roce následujícím po listopadovém převratu, v roce 1990, mj. díky podpoře tehdejšího primátora Jaroslava Kořána. Od té doby jeho nástupci udělují některému z fotografií Cenu Prahy. Výstavu WPP 2011 v Česku proto doplnila kolekce dvanácti fotografií držitele Ceny Prahy. Letos se jím stal irský fotograf Andrew McConnell se snímkem členky Symphonique Kimbanguiste, jediného symfonického orchestru ve střední Africe. Josephine cvičí na ulici konžského hlavního města Kinshasa.

red

Corentin Fohlen, Francie (Fedepphoto): Demonstrace v Thajsku. 2. cena Reportáž/Série

Ricardo Venturi, Itálie (Contrasto): Dívka se dívá na hořící Marché Hyppolite v Port-au-Prince, Haiti. 1. cena Aktualita/Jednotlivá fotografie

Andrew McConnell, Irsko (Panos Pictures for Der Spiegel): Joséphine Nsimba Mpongo (37) cvičí na violoncello ve čtvrti Kimbanguiste v konžské Kinshase. 1. cena Umění a zábava/Jednotlivá fotografie. Cena Prahy

Jeden z vítězů letošního ročníku soutěže WPP a držitel letošní Ceny Prahy, irský fotograf Andrew McConnell.

Seamus Murphy, Irsko (VII Photo Agency): Julian Assange, zakladatel „práskačských“ internetových stránek WikiLeaks, se 30. září 2010 objevil v panelové diskusi na University of London. 2. cena Lidé a události/Jednotlivá fotografie

Thomas P. Peschak, Německo/Jižní Afrika (Save Our Seas Foundation): Terej jihoafrický se připravuje na přistání na ostrově Malgas. 1. cena Příroda/Jednotlivá fotografie